

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta

katedra geografie

**TRHOVOSVINENSKO – VYUŽITÍ MULTIMEDIÁLNÍCH POMŮCEK PRO
REGIONÁLNÍ VÝCHOVU NA 1. STUPNI ZŠ**

Diplomová práce

Pavla SALCEROVÁ

Vedoucí práce: Mgr. Petra Karváňková, Ph.D.

České Budějovice 2012

ANOTAČNÍ LIST DIPLOMOVÉ PRÁCE

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Autor: Pavla Salcerová

Katedra: geografie

Studijní program: M7503 Učitelství pro základní školy

Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ - anglický jazyk

Vedoucí práce: Mgr. Petra Karvánková, Ph.D.

Název: Trhvosvinensko- Využití multimediálních pomůcek pro regionální výchovu na 1. stupni ZŠ

Druh práce: diplomová práce

Rok odevzdání: 2012

Počet stran: 68 + 39 příloha

Anotace:

Diplomová práce s názvem „Trhvosvinensko- Využití multimediálních pomůcek pro regionální výchovu na 1. stupni ZŠ“ se skládá ze dvou částí, z teoretické a praktické. V teoretické odborné části jsou zpracovány souhrnné informace o mikroregionu Trhvosvinensko z hlediska fyzicko-geografického a socioekonomického. Praktická část, která vychází z informací z části teoretické, je učebním materiálem k výuce regionální výchovy ve 4. ročníku základní školy. Jedná se o pomůcku interaktivní. Je vytvořena v programu Smart notebook, jehož používání umožňuje učitelům i žákům procvičovat učivo zábavným způsobem, na interaktivní tabuli Smart board. Praktická část je doplněna o Příručku pro učitele, která seznamuje učitele s pomůckou a ulehčuje jim práci s tímto nevšedním výukovým materiálem.

ANNOTATION OF THESIS

THE UNIVERSITY OF SOUTH BOHEMIA

PEDAGOGICAL FACULTY

Author: Pavla Salcerová

Department: Geography

Field of Study: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ - anglický jazyk

Thesis Supervisor: Mgr. Petra Karvánková, Ph.D.

Title of the Thesis: Trhvosvinensko- Utilisation of multimedia instruments in regional lessons in the 4th Grade in primary school

Year: 2012

Number of pages: 68 + 39

Annotation:

The thesis entitled "Trhvosvinensko - Utilisation of multimedia instruments in regional lessons in the 4th Grade in primary school" consists of two sections, the theoretical part and the practical part. In the theoretical, scientific part, information is processed about the Trhvosvinensko microregion in the light of its physical geography and socioeconomics. The practical part, which is derived from the theoretical part, is a tutorial for teaching regional lessons in the 4th Grade in primary school. This is an interactive tool. It is created in the Smart Notebook program, which facilitates the curriculum being practised in an entertaining way on the interactive Smart board. The practical part is accompanied by a Teacher's Handbook which guides teachers through this tutorial, simplifying its use.

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně, respektive, že vznikla za spolupráce s vedoucím diplomové práce a také s využitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

V Českých Budějovicích.....
podpis

Prohlašuji, že v souladu s § 47 odst. b) zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích
podpis

Poděkování:

Chtěla bych poděkovat především Mgr. Petře Karvánkové Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, pedagogům na ZŠ v Trhových Svinech za konzultace a pomoc při testování programu, zvláště pak mojí mamince Naděždě Salcerové, která je zde dlouholetým pedagogem, za cenné rady, dále informačnímu centru v Trhových Svinech za propagační brožury a zaměstnancům ČEVAK a.s. za poskytnutí informací o čistírně odpadních vod.

OBSAH:

1. ÚVOD	8
2. REŠERŠE LITERATURY	10
3. METODIKA A CÍLE	15
4. GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA	17
4.1. Vymezení, poloha a základní charakteristika mikroregionu	17
4.2. Fyzicko-geografická charakteristika	20
<i>4.2.1. Geomorfologická charakteristika</i>	20
<i>4.2.2. Geologická charakteristika</i>	23
<i>4.2.3. Hydrologická charakteristika</i>	25
<i>4.2.4. Klimatická charakteristika</i>	26
<i>4.2.5. Půdní poměry</i>	27
<i>4.2.6. Biogeografická charakteristika</i>	27
<i>4.2.7. Chráněná území</i>	29
4.3. Socioekonomická charakteristika	35
<i>4.3.1. Obyvatelstvo</i>	35
<i>4.3.2. Hospodářství</i>	36
<i>4.3.3. Občanská vybavenost</i>	37
<i>4.3.4. Doprava</i>	41
<i>4.3.5. Životní prostředí</i>	42
<i>4.3.6. Cestovní ruch</i>	43
4.4. Historický vývoj a architektonické památky	44
<i>4.4.1. Původ zdejších obyvatel</i>	44

4.4.2. <i>Památky</i>	46
4.5. Zajímavosti a osobnosti	51
4.5.1. <i>Slavní rodáci</i>	51
4.5.2. <i>Zdejší odlišnosti jazyka</i>	52
5. PŘEDSTAVENÍ VÝUKOVÉHO MATERIÁLU	54
5.1. Postřehy z uvedení výukového programu do praxe	57
6. ZÁVĚR	59
7. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	60
8. PŘÍLOHY	69
8.1. Metodická příručka pro učitele s náhledy programu	69

1. ÚVOD

Nápad na psaní diplomové práce na téma regionální výchovy přišel okamžitě, v souvislosti s touto nově zavedenou výukou ve 4. ročnících na ZŠ v Trhových Svinech. Dosud se při vyučování přírodovědy a vlastivědy používaly učebnice a jiné materiály obsahující souhrnné informace o České republice jako celku. S novým přístupem, že bychom měli vědět nejvíce o svém místě bydliště, proto nastala situace, kdy není dostatek materiálu pro výuku o konkrétních regionech v České republice.

Dalším důvodem byl můj osobní vztah k tomuto kraji a městu, a tak pro mě bylo příjemné a inspirativní vyhledávat a shromažďovat informace o místě mého bydliště. Cílem regionální výchovy, a tedy i cílem mé práce, je seznámit žáky s informacemi o městě Trhové Sviny a jeho okolí ať už teoretickými nebo praktickými pro zdejší život. Dalším a neméně důležitým cílem je pěstovat kladný a zodpovědný vztah k místu, kde žijeme.

Teoretická část, která vychází z odborné literatury, celistvě zobrazuje mikroregion Trhvosvinenska z hlediska fyzicko-geografického a socioekonomického, může tedy také sloužit, jako naučná literatura o tomto kraji pro laického čtenáře, i pro pedagoga, jako podkladový materiál pro další tvorbu výukových pomůcek na toto téma.

Praktická část, která je vytvořena v programu SMART notebook, má název „Poznáváme místo, kde žijeme“, a je rozdělena na tři projekty, podle tematického zaměření. Obsahuje zábavnou a zjednodušenou formou zpracované informace z části teoretické. Jednotlivé projekty s názvy Příroda kolem nás, Život v Trhových Svinech a Historie, pověsti a zajímavosti jsou pojaty nešedním moderním způsobem výuky, kdy je bráno na zřetel žákovo základní povědomí o místě, kde žije. Proto se na úvod tématu většinou začíná motivační otázkou, která zaktivizuje žáky a na základě jejich odpovědí se zahájí řízená diskuse, která uvede dané téma. Probíraná témata jsou procvičována různým stylem např. přiřazováním slov k obrázkům, odkrývání políček, řazení příběhu chronologicky apod. Tyto aktivity slouží ke společnému vypracování přímo na interaktivní tabuli SMART board a tím k přímému zapojení žáků do výuky. Ve výukovém materiálu, který je určen pro regionální výchovu, jsou brány v potaz mezipředmětové vztahy, a tak jsou některé úkoly a otázky propojeny s dalšími vyučovacími předměty.

K praktické části patří také Příručka pro učitele, která je jakýmsi návodem, jak postupovat při používání výukového materiálu, a pro snazší pochopení jeho funkcí a

ovládání, i když většina instrukcí a informací jsou začleněny přímo v projektech. Příručka obsahuje náhledy všech slidů z programu s krátkými popisky. V diplomové práci je zařazena jako příloha.

Digitální učební materiál „Poznáváme místo, kde žijeme“ si klade za cíl poskytnout učitelům i žákům ZŠ v Trhových Svinech poutavou pomůcku do hodin regionální výchovy na prvním stupni, zpestřit výuku, podnítit v žácích kladný vztah ke svému městu a posloužit učitelům jako vhodný výukový materiál do hodin regionální výchovy.

2. REŠERŠE LITERATURY

Hlavním zdrojem při zpracovávání mé diplomové práce byla odborná literatura. Dalšími doplňkovými zdroji byla populárně naučná literatura, učebnice, časopisy, turistické brožury a internetové stránky.

Odborná literatura

Ve fyzicko-geografické charakteristice v podkapitole 4.2.1. Geografická charakteristika jsem čerpala informace z publikace Zeměpisný lexikon ČR, Hory a nížiny (**Demek, Mackovčín, a kol., 2006**). V této knize je přehledně rozčleněno území České republiky na geomorfologické celky od systému až po nejmenší okrsky, které jsou výstižně jednotlivě charakterizovány z geomorfologického hlediska a tyto informace jsou doplňovány o místní zajímavosti týkající se např. květeny nebo chráněných území.

Podkapitolu 4.2.2. Geologická charakteristika jsem tvořila na základě publikace Geologie ČR (**Chlupáč a kol., 2002**), která poutavě popisuje horotvorné procesy, které se udály v daných obdobích na území ČR, a s tím související utvořené horniny. Dělení území podle podloží je provázeno přehlednými mapkami. Tuto tematiku jsem v případě nejasností doplňovala informacemi z publikace Půdy České republiky (**Tomášek, 2000**), která také obsahuje geologickou problematiku.

Další podkapitolu 4.2.3. Hydrologická charakteristika jsem vypracovala pomocí informací z knihy Zeměpisný lexikon ČSR, Vodní toky a nádrže (**Vlček a kol., 1984**), který řadí v publikaci vodní toky podle abecedy, a u každého toku je charakteristika popisující kvalitu vody, místo a nadmořskou výšku pramene, místo, kde se vlévá do jiné řeky, apod. Informace z této publikace mnohdy nestačily, a proto jsem je porovnávala s knihou Fyzický zeměpis jižních Čech (**Chábera, 1998**), kde jsou lépe popsány jednotlivé vodní toky, jak spolu souvisí. Obě tyto publikace se obsáhlostí údajů o vodních tocích zkoumaného území dostatečně doplňovaly.

Pro zpracování podkapitoly 4.2.4 Hydrologická charakteristika mi sloužila jako zdroj publikace Českobudějovicko - Chráněná území ČR, 8 (**Albrecht a kol., 2003**), kde jsou zahrnuty veškeré fyzicko-geografické informace týkající se území Českobudějovicka, a tak mi tato kniha pomohla při vypracovávání více podkapitol. Jako další zdroj odborné literatury, který se také zabývá klimatickými oblastmi ČR, mi

posloužila kniha Klimatické oblasti Československa (**Quitt, 1971**). Zde je na klimatických mapách znázorněno dělení ČR na oblasti chladné, mírně teplé a teplé. Jako další zdroj informací o klimatu jsem použila **Atlas podnebí Česka (2007)**, který je naplněn nespočtem map znázorňujících např. počet mrazových dnů v roce, v jednotlivých měsících nebo průměrná výška sněhové pokrývky apod.

V podkapitole 4.2.5. Půdní poměry jsem čerpala z těchto publikací: Biogeografické členění České republiky (**Culek a kol., 1995**), Atlas půd (**Kozák, 2009**) a doplňovala jsem je informacemi z již zmíněných knih Půdy České republiky (**Tomášek, 2000**) a Českobudějovicko - Chráněná území ČR, 8 (**Albrecht a kol., 2003**). Všechny tyto zdroje obsahují charakteristiku půdních druhů a typů, nacházejících se na území ČR, půdotvorné procesy, které je provází a jejich vlastnosti.

Biogeografickou charakteristiku v podkapitole 4.2.6 jsem uvedla shrnutím informací z Turistického průvodce ČSSR-Jižní Čechy (**Heimrichová a Ludvík, 1986**). Podrobněji jsem tuto tematiku vypracovala na základě údajů v publikaci Biogeografické členění České republiky (**Culek a kol., 1995**), které jsem již zmiňovala výše. Co se týče biogeografického členění, je zde ČR rozdělena na bioregiony, které jsou zde okrajově popsány z hlediska klimatu, zemského povrchu ale hlavně z hlediska vegetačních stupňů, bioty, fauny a flóry. Autor popisuje i znázorňuje na přiložené mapě výraznější, nebo méně výrazné hranice mezi jednotlivými bioregiony.

Poslední podkapitola z fyzické geografie s názvem 4.2.7. Chráněná území je sepsána dle publikace Českobudějovicko - Chráněná území ČR, 8 (**Albrecht a kol., 2003**) což tvoří jen jednu část obsáhlé několikadílné knihy o celé ČR. Obsahuje shrnuté veškeré fyzicko-geografické informace o jednotlivých regionech včetně zajímavostí, jako jsou památné stromy i chráněná území, které jsou zde detailně popsány z hlediska polohy, klimatu, fauny a flóry.

Socioekonomickou charakteristiku v kapitole 4.3. jsem zpracovala převážně na základě informací ze **Strategického rozvoje mikroregionu Sdružení Růže** a z internetových stránek Českého statistického úřadu (www.czso.cz). Podkapitoly 4.3.2. Hospodářství a 4.3.3 Občanská vybavenost čerpají také z publikace Mé, tvé, naše Trhové Sviný (**John a Poláková, 2006**). Kniha je subjektivně laděná vzhledem k původu obou autorů, kteří pocházejí z Trhových Svinů. Jedná se již o přetvořené a doplněné vydání o aktuálnější informace autorkou, která takto znovu oživila původní dílo svého otce. Zahrnuje v něm informace o původu místního obyvatelstva od samotného příchodu Doudlebů na naše území až po dnešní dobu a citlivě se věnuje tématům o místních

nepříznivých událostech i o těch světlejších. Obsahuje také praktické informace o životě v Trhových Svinech se vším, co k tomu souvisí.

Životní prostředí v podkapitole 4.3.5. je shrnuto kromě již zmíněné strategie rozvoje také z publikace Od Šumavy k Novohradským horám (**Fišer, 2008**). Tato kniha velmi poutavým způsobem vytříbenými stylistickými prostředky popisuje historické události tohoto území v souvislosti se změnami krajiny.

Kapitola 4.4. s názvem Historický vývoj a architektonické památky má základy hlavně ve výše jmenované knize Mé, tvé, naše Trhové Sviny (**John a Poláková, 2006**). Podkapitola 4.4.2. Památky byla sepsána převážně z údajů na internetových stránkách města Trhové Sviny (www.tsviny.cz). Důležité poznámky v podkapitole 4.4.1. Původ zdejších obyvatel jsem také převzala z bakalářské práce zabývající se místními kulturními památkami Kulturní dědictví jako jeden z faktorů rozvoje obce a regionu (**Kolář, 2010**).

Periodika a brožury vztahující se k Trhovosvinensku

Trhovosvinenské listy jsou měsíčním periodikem, které projde rukama většině obyvatel Trhových Svinů. Sleduje aktuální informace o městě a okolí, obsahuje přehled kulturních akcí a místní občané do něj pravidelně přispívají články různého charakteru.

Země světa je také měsíční periodikum kvalitních hodnot. Každé číslo je věnováno určité vybrané oblasti kdekoliv na světě, která je něčím výjimečná. Prosincové číslo v roce 2010 bylo věnované Novohradským horám.

Následující informační brožury jsou zdarma volně přístupné v informačním centru v Trhových Svinech a obsahují informace o Trhových Svinech a jeho okolí. (**Průvodce krajem pod Slepíčími horami, Naučná přírodovědná stezka-průvodce, Buškův hamr, Na kole- krajem Jana Žižky a Novohradskem do Vitorazska**).

Učebnice

Učebnice Přírodověka 4 (**Štiková, 2007**) žáky seznamuje se základními prvky a jevy v přírodě. Je dle mého názoru velmi pěkně zpracovaná, přehledně dělená na kapitoly týkající se jednotlivých oblastí výuky. Látka je pojata obecně, není zaměřena na jednotlivé regiony.

K předešlé učebnici náleží také z nakladatelství NOVÁ ŠKOLA učebnice Vlastivěda 4- Poznáváme naši vlast (**Štiková, Tabarková, 2008**), která je moderně koncipována s vhodně vybranými motivačními otázkami a úkoly. Je pojata také obecně v rámci celé republiky, ale každá kapitola obsahuje nějaký úkol týkající se poznávání regionu, ve kterém žák žije.

Jako jediná učebnice, která se speciálně zaměřuje na výuku regionální výchovy je Život v našem regionu (**Kühnlová, 2007**), která je sice pro vyšší ročníky základních škol a gymnázií, ale ukazuje velmi promyšlený způsob, jakým lze žákům podávat informace nejen týkající se regionální výchovy, je zde mnoho cenných rad a nápadů do výuky. Zvláště užitečná je příručka pro učitele, která patří k této učebnici.

Metodicko-didaktické materiály

Bílá kniha- Národní program rozvoje vzdělávání, která je online volně přístupná na stránkách Ministerstva školství, mládeže, tělovýchovy a sportu (www.msmt.cz), obsahuje veškeré informace týkající se fungování vzdělávání v České republice.

Rámcový vzdělávací program (RVP) obsahuje dokumenty o jednotlivých oblastech vzdělávání. Mé diplomové práce, tedy regionální výchovy, se týká **RVP pro základní vzdělávání**, v němž jsou rozebrány cíle, kompetence, výstupy i dovednosti v jednotlivých oblastech výuky. Konkrétně je to oblast Člověk a jeho svět- Místo, kde žijeme.

Školní vzdělávací program (ŠVP) Základní školy v Trhových Svinech s názvem „Naše šance“ byl při zpracovávání praktické části diplomové práce nejdůležitějším pojítkem, dle kterého jsem do programu zařazovala učivo z vymezených tematických celků.

Článek dostupný na stránkách RVP s názvem Jak moderní technologie ovlivňují vzdělávání (**Brdička, 2011**) upozorňuje na nutnost zapojování technologie do výuky, poukazuje na výhody i nevýhody technologizace výuky, i jak nová doba informačních systémů přetváří myšlení člověka. I přesto, že se technologie rozvíjí ve všech oblastech, v té vzdělávací dlouho zaostávala, což způsobovalo nepřipravenost žáků na pozdější život, který vyžadoval orientaci v informačních technologiích. Tento autor přispívá na stránkách RVP mnoha užitečnými odbornými články zabývající se problematikou technologií ve vzdělávání.

Další publikace tentokrát elektronická, která se zabývá využíváním interaktivní tabule ve výuce, se jmenuje Jak nejlépe využít interaktivní tabuli (**Bannisterová, 2010**) a je volně ke stažení na stránkách www.dzs.cz. Odkaz na ní lze najít i na stránkách RVP. Jedná se o stručnou elektronickou příručku, která pomáhá učitelům s efektivním zapojením interaktivní tabule do výuky a s organizací hodiny při jejím využívání.

3. METODIKA A CÍLE

Diplomová práce obsahuje dvě hlavní části a to část teoretickou a část praktickou.

V *teoretické* části jsem na základě odborné literatury, regionálních časopisů a webových stránek shromáždila, prostudovala a následně zpracovala informace týkající se vymezeného území zkoumaného mikroregionu Trhovosvinenska. Tyto informace jsou rozděleny do dvou celků zaměřených na fyzicko-geografickou a socioekonomickou charakteristiku, kterému předchází krátká kapitola o vymezení území. Fyzicko-geografická část se dále dělí na sedm kapitol (Geomorfologická charakteristika, Geologická charakteristika, Hydrologická charakteristika, Klimatická charakteristika, Půdní poměry, Biogeografická charakteristika a Chráněná území). Použité grafy a tabulky jsou řádně ocitované a fotografie, které jsou přímo v textu, jsou autorky. Socioekonomická část je dělena na osm kapitol (Obyvatelstvo, Hospodářství, Občanská vybavenost, Doprava, Životní prostředí, Cestovní ruch, Zajímavosti). Tuto část jsem zpracovávala převážně ze strategie rozvoje pro mikroregion Sdružení Růže, a z internetových stran českého statistického úřadu.

Cílem teoretické části bylo kompletně shrnout komplexní informace o mikroregionu Trhovosvinensko a na jejich základě vhodně vybrat zjednodušené informace do části praktické, aby byly adekvátní pro žáky 4. ročníků základní školy.

Praktickou část, která je stěžejní pro mou diplomovou práci, tvoří digitální učební materiál (DUM), neboli interaktivní učebnice vytvářená v programu SMART notebook, který se v praxi používá ve výuce díky tabuli SMART board. Praktická část práce je přiložena jako příloha se třemi soubory programu SMART notebook a příručka jako jeden soubor v programu Microsoft Word. Interaktivní výukové pomůcky se v poslední době hodně rozšířily do většiny škol, a jsou velmi oblíbené učiteli i žáky každého věku. Digitální učební materiál, který jsem nazvala „Poznáváme místo, kde žijeme“, je zaměřen na výuku regionální výchovy ve 4. ročníku základní školy, konkrétně v Trhových Svinech. Pedagogové na zdejší škole mi dali původní podnět a myšlenku pro zpracování této práce, jelikož podrobnější výukové materiály zaměřené na Trhovosvinensko zcela chybí. A tak se místní učitelé v prvních letech zavedení regionální výchovy potýkali s problémem, jak pojmout tyto hodiny a popřípadě z jakého materiálu čerpat ve výuce. Díky mé konzultaci s nimi jsem se i dozvěděla o mimoškolních akcích, které v těchto hodinách podnikají jako např. exkurze na radnici,

nebo návštěva místní čističky odpadních vod apod. Což jsem také vzala v potaz a jako zpestření jsem dotvořila pracovní listy i pro takovéto typy hodin. Podotýkám, že se jedná o digitální pomůcku, tedy i pracovní listy jsou tvořeny v programu SMART notebook a jsou určeny k vypracovávání úkolů, cvičení, aktivit a her přímo na interaktivní tabuli hravým způsobem, v hodině po probrané látce, nebo po té dané exkurzi.

Výukový materiál jsem vypracovávala sama. Je rozdělen na tři samostatné soubory a to z důvodu tematické přehlednosti i z důvodu obsáhlosti práce. Při výběru informací, pojetí zpracování i způsobu otázek jsem se primárně řídila Rámcovým vzdělávacím programem pro základní školy, oblastí „Člověk a jeho svět“, konkrétně se jedná o výstupy s učivem pro druhé období prvního stupně, dle nichž je zpracován i Školní vzdělávací program cílové ZŠ. V jednotlivých tématech jsou i úkoly a hry, které využívají mezipředmětových vztahů a propojují učivo s jinými předměty jako výtvarná výchova, matematika, český jazyk nebo anglický jazyk.

K praktické části je připojena příručka pro učitele psaná v programu Microsoft Office Word 2007, se zmenšeným zobrazením jednotlivých stran výukového materiálu. Je určena pro učitele základní školy, tedy pro cílové uživatele, a těm podává jednoduchý návod, jak pomůcku používat, seznamuje je s jednotlivými projekty a provádí je jimi.

Při vyhledávání informací a materiálů jsem spolupracovala s pedagogy a dětmi ZŠ v Trhových Svinech, s informačním centrem v Trhových Svinech a s pracovníky ČEVAK a.s., kteří mi ochotně ukázali čističku v provozu a sdělili informace, které přednáší žákům základní školy na exkurzích. Díky ochotným pedagogům i panu řediteli základní školy, jsem měla tu možnost vyzkoušet si pomůcku osobně při výuce, a tím získat zpětnou vazbu o funkčnosti pomůcky i o nedokonalostech, které jsem měla možnost napravit.

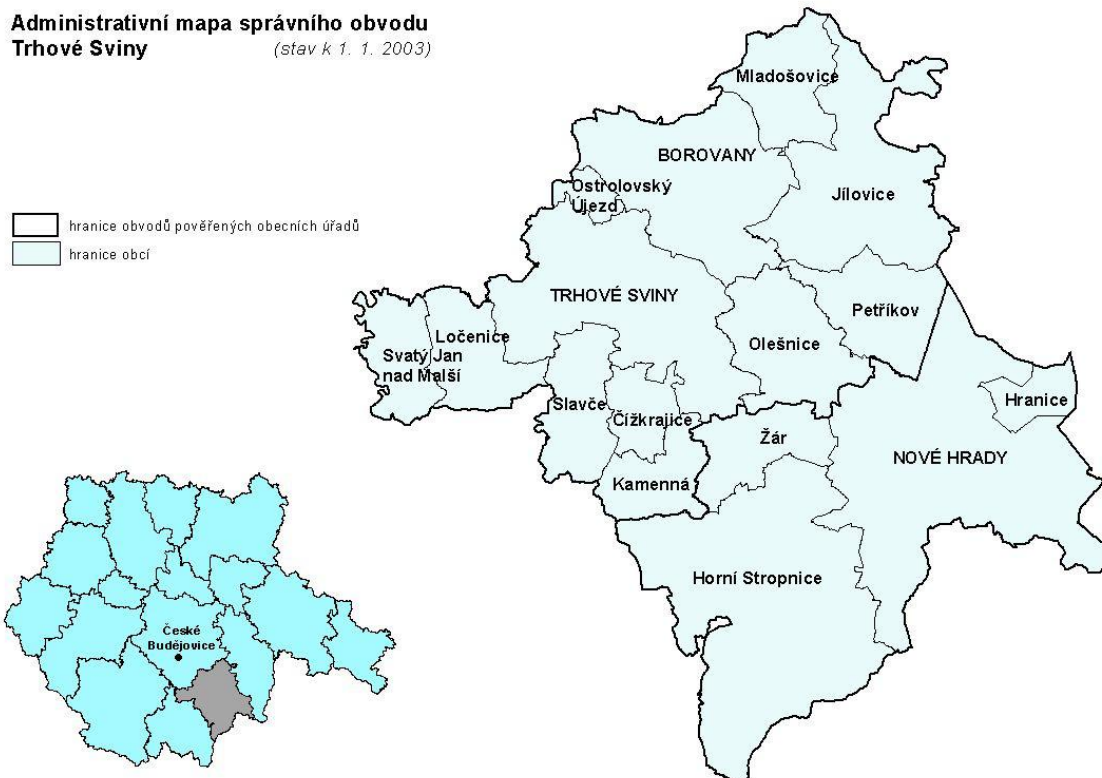
Cílem části praktické, tedy výukového programu bylo vytvořit zajímavým a hravým způsobem výukový materiál pro výuku regionální výchovy ve 4. třídách prvního stupně na základní škole v Trhových Svinech.

4. GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

4.1. Vymezení, poloha a základní charakteristika mikroregionu

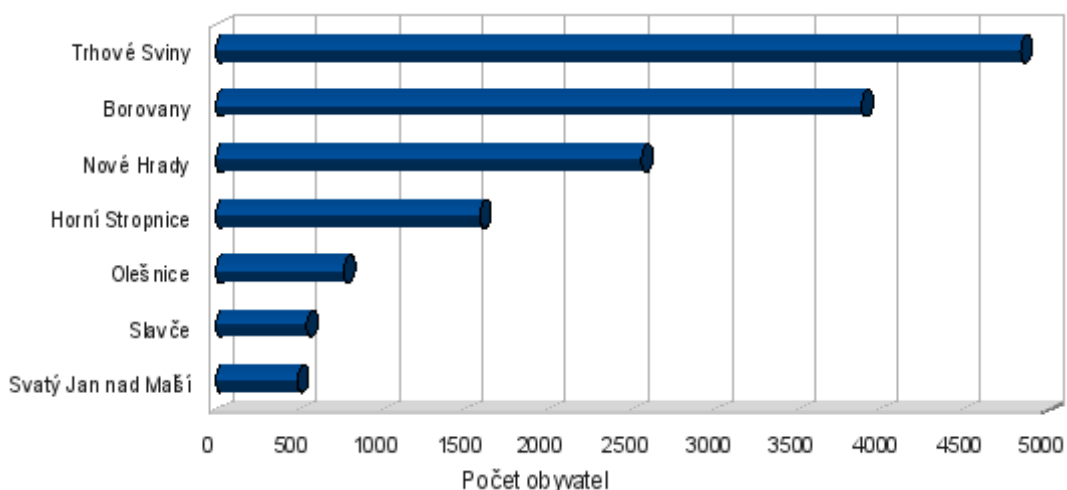
Mikroregion Trhvosvinensko, kterým se ve své práci budu zabývat, patřil mezi tři spádové oblasti bývalého Českobudějovického okresu spolu s Vltavotýnskem a Českobudějovickem. Obvod s rozlohou 452 km² je pátý nejmenší v Jihočeském kraji. Název mikroregionu je sporný, ze slovtvorného hlediska. Existují prameny, které hovoří o Trhosvinensku i o Trhvosvinensku. Přičemž místní nepoužijí jiné označení než zkráceně Trhosvinensko. Z češtinářského hlediska je podle mne správný druhý název Trhvosvinensko, který budu i já používat ve své práci. Jak je zobrazeno na následujícím obrázku (viz Obr. č. 1) Mikroregion patří do Českobudějovického regionu do jeho jižní části. Je ohraničen na jihovýchodě hranicí s Rakouskem, na východě sousedí s Jindřichohradeckým regionem, a s Českokrumlovským na jihozápadě ¹.

Obrázek č. 1: Administrativní mapa správního obvodu Trhové Sviny

Patří sem obce (řazeno dle abecedy): Borovany, Čížkrajice, Horní Stropnice, Hranice, Jílovice, Kamenná, Ločenice, Mladošovice, Nové Hrady, Olešnice, Ostrolovský Újezd, Petříkov, Slavče, Svatý Jan nad Malší, Trhové Sviny, Žár³. Zde udávám graf největších obcí, podle počtu obyvatel (viz Graf č. 1).

Graf č. 1 Největší obce na Trhovosvinensku.

Zdroj:³

Město Trhové Sviny i obce náležící do našeho mikroregionu patří společně s několika dalšími obcemi z ORP České Budějovice, ORP Kaplice a ORP Český Krumlov do mikroregionu Sdružení Růže což je „zájmové sdružení obcí a právnických osob“, které bylo založené v roce 1999 v Nových Hradech. Tato oblast je vnímána, jako oblast s nepříznivou polohou vzhledem k celostátnímu měřítku. V současné době je do této organizace zapojeno 23 obcí s jejich správními obvody. V následující tabulce jsou informace z vybraných obvodů spadajících do mikroregionu Trhovosvinenska (viz Tab. č. 1). Některé pohraniční části tohoto mikroregionu lze považovat za rozvojové až zaostávající s nevybavenou infrastrukturou, ale na druhou stranu se tyto nedostatky kompenzují krajinným rázem, a rozvojem cestovního ruchu, který je podmíněn příhodnou polohou právě díky blízkosti hranic s Rakouskem (Strategie rozvoje mikroregionu „Sdružení růže“).

Tabulka č. 1: Základní informace o jednotlivých obcích mikroregionu Trhvosvinenska

Název obce	Počet místních částí obce	Počet základních sídelních jednotek	Nadmořská výška (m.n.m)	Výměra obce (ha)
Borovany	7	9	522	4 233
Čížkrajice	4	4	550	900
Horní Stropnice	21	21	543	7 995
Hranice	2	6	480	691
Jílovice	8	9	494	4 434
Kamenná	3	3	560	1 261
Ločenice	2	2	570	1 588
Mladošovice	3	3	476	1 752
Nové Hrady	8	12	541	7 968
Olešnice	3	3	502	2 354
Ostrolovský Újezd	1	1	471	383
Petříkov	2	2	460	1 936
Slavče	6	7	568	1 628
Svatý Jan nad Malší	3	5	614	1 296
Trhové Sviny	14	20	458	5 280
Žár	3	5	518	1 508

Zdroj: (Strategie rozvoje mikroregionu Sdružení růže 2007)

4.2. Fyzicko-geografická charakteristika mikroregionu

4.2.1. Geomorfologická charakteristika

Dle geomorfologického členění ČR, které uvádí Demek, Mackovčín kol. (2006), spadá Trhvosvinensko do třech geomorfologických celků. Část představuje na jihozápadě území Novohradské podhůří, zcela na jihu je to cíp Novohradských hor a severovýchod již zasahuje do Třeboňské pánve. V následující tabulce je přehledně vidět podrobné geomorfologické členění (viz Tab. č. 2).

Tabulka č. 2: Geomorfologické členění mikroregionu Trhvosvinenska

Systém	Hercynský				
Subsystem	Hercynská pohoří (Český masív)				
Provincie	Česká vysočina				
Subprovincie	Šumavská soustava			Česko-moravská soustava	
Oblast	Šumavská hornatina			Jihočeské pánve	
Celek	Novohradské podhůří		Novohradské hory		Třeboňská pánev
Podcelek	Stropnická pahorkatina	Soběnovská vrchovina	Pohořská hornatina	Jedlická vrchovina	Lomnická pánev
Okrsek	Strážkovická pahorkatina Rychnovská pahorkatina	Kohoutská vrchovina	Žofínská hornatina	Skalecká vrchovina	Českovelenická pánev

Zdroj: (Demek, Mackovčín, 2006)

Novohradské podhůří patří do oblasti Šumavské hornatiny, a je to krajina sníženin, pahorkatin a vrchovin v podhůří Novohradských hor v jižních Čechách. Nejvyšším bodem je Kohout (870,9 m) v Kohoutské vrchovině, která je zalesněna, stejně jako ostatní vrchoviny na tomto území. V nižších částech jsou louky a pole. Plocha území je 677,9 km² a převážně je tvořena z krystalinických hornin moldanubika a centrálním moldanubickým plutonem.

Prvním podcelkem zasahujícím na území Trhvosvinenska je členitá **Stropnická pahorkatina**, s plochou 249,94 km² a nejvyšším bodem Kondračská hora (683 m) v Rychnovské pahorkatině. Povrch je spíše plochý, mírně zvlněný a je rozřezán údolními řek, které jsou přítoky Malše. V pestré krajině bychom viděli louky, pole i lesíky se smrkem a borovicemi. Zajímavá místa ležící v tomto podcelku jsou NPP Terčino údolí, PP Ďáblík, PP Ostrolovský újezd, PP Pašínovická louka a PP Zámek. Územní podloží je na severu složeno ze svorové ruly a svorů a na jihu z vyvřelin centrálního moldanubického plutonu a jejich pláště (ruly). Najdeme zde ale i ostrůvky neogenních usazenin.

Dále se dělí tento podcelek na dva okrsky Strážkovická pahorkatina a Rychnovská pahorkatina. Severní část Stropnické pahorkatiny zabírá **Strážkovická pahorkatina** s nejvyšším bodem Strážkovický vrch (558,5 m). Jsou zde vlhké louky jako např. PP Pašínovická louka a PP Ostrolovský Újezd, kde roste chráněná bledule jarní, nebo PP Zámek s tolijí bahenní, prhou arnikou a vrbou rozmarýnolistou. Na jihu podcelku je okrsek **Rychnovská pahorkatina**, která má výrazné hranice s Třeboňskou pánví, nad kterou je vyzdvížena podél zlomů. Od Novohradských a Slepíčích hor ji dělí zlomové svahy. Nejvyšším bodem je Kondračská hora (682,3 m). Vyskytují se zde borové i smrkové lesy, opět vlhké louky a mnoho rybníků. Zajímavostí tohoto území je PP Ďáblík s vodním společenstvem, kterému se věnuji v kapitole chráněná území, i skalní mísy, které se tvoří z důsledku zvětrávání žuly, nebo výskyt vltavínů u Besednic. Více o těchto geologických zajímavostech pojednávám v geologické charakteristice území.

Druhým podcelkem Novohradského podhůří je **Soběnovská vrchovina**, která je také členitá a pokrývá plochu 153,63 km². Nejvyšším bodem je Kohout (870,9 m), který jak už bylo zmíněno, je i nejvyšší horou celku Novohradského podhůří. Jen o něco menší je Vysoký kámen s výškou 864,9 m. Stejně jako první podcelek je území tvořeno vyvřelinami centrálního moldanubického plutonu a jeho pláště (ruly), ostrůvky neogenních usazenin. Jinak je to kerná vrchovina s různými prolomy v údolí Malše a s akumulací terasami. Vyskytují se zde i četné kryogenní tvary- mrazové sruby a kryoplanační terasy. Zajímavá místa jsou PR Vysoký kámen nebo PR Ševcova hora.

Okrsek Soběnovské vrchoviny, jejíž část ještě spadá do území Trhvosvinenska je **Kohoutská vrchovina** s nejvyšším bodem Kohout (870,9 m) Je prořezaná údolím řeky Malše a jejími přítoky a rozkládá se na území 79,48 km². Podloží se skládá z pararul a kvarcitových rul moldanubika a z centrálního moldanubického plutonu, jako většina zájmového území. Je to převážně zalesněné území se smrkovými a borovými lesy, loukami, poli. Přírozená jedlová bučina je v PR Vysoký kámen.

(Demek, Mackovčín, 2006)

Novohradské hory jsou plochá hornatina jihovýchodní části Šumavské hornatiny. Do mikroregionu Trhvosvinenska zasahuje jen jejich nepatrná část na jihu na hranicích s Rakouskem. Celková plocha hornatiny je 190,21 km² a nejvyšším bodem tohoto celku je Kamenec (1072,1 m) v Žofínské hornatině. Podloží je tvořeno krystalickými horninami (ruly, migmatity) a žulami centrálního moldanubického plutonu. Zlomové svahy někde dosahují výšky až 300 m. Území je rozřezané hlubokými údolními pramenů Lužnice. Chráněná území NPR Žofínský prales a NPP Hojná Voda jsou nejstaršími rezervacemi v České republice. Další zajímavé chráněné oblasti jsou PP Ulrichov, nebo PP Myslivna.

Podcelek v jižní části Novohradských hor je **Pohořská hornatina**. Zabírá v mikroregionu jen malé území u hranic a konkrétně je to část okrsku **Žofínská hornatina**. Je omezená zlomy a složená z několika ker zemské kůry. Na zbytcích holoroviny dochází ke zvětrávání a odnosu žul, tvoří se zde exfoliační klenby např. na Kraví hoře (952,7 m), mrazové sruby, kryoplanační terasy, balvanová moře nebo skalní mísy.

V severní části Novohradských hor je druhý podcelek **Jedlická vrchovina**, která leží převážně na území Rakouska. Zmíním opět pouze okrsek, který zasahuje na naše území, a tím je **Skalecká vrchovina**. Její západní svah leží na území Rakouska. Nejvyšším bodem je Skalka (801,4 m) a většinu území pokrývají smrkové porosty. Z chráněných území sem patří PP Přesličkový rybník s vodním společenstvem (Demek, Mackovčín, 2006).

Třeboňská pánev je geomorfologický celek ve východní části Jihočeských pánví. Jeho rozloha je 1342,7 km² a leží převážně v povodí řeky Lužnice na svrchnokřídových a neogenních sedimentech, moldanubických horninách a sedimentech z období permu. Uprostřed má spíše rovinný charakter, na východě s ploššími pahorkatinami a západ tvoří členitý pahorkatinný reliéf s asymetrickou hrástí. Nejvyšší bod je Baba se svými

583,2 m nacházející se v Dobrovodské pahorkatině. Na tomto území se rozkládá významná CHKO Třeboňsko a je zde biosférická rezervace UNESCO.

Podcelek ve střední části Třeboňské pánve, který pokrývá část mikroregionu je **Lomnická pánev**. Zaujímá plochu 883,78 km² a nejvyšším bodem je Andělský kopec (525 m). V povodí Lužnice a na jihozápadě v povodí Stropnice se tvoří říční terasy a rašeliniště (blata). Území leží na coniackých až santonských a neogenních sedimentech, a povrch je spíše rovinný s plochými hřbety a strukturně denudačními plošinami. Najdeme zde mnoho rybníků a jam po těžbě písků. Zajímavá přírodní místa jako NPR Červené Blato, NPR Žofinka nebo NPP Brouskův mlýn patří do **Českovelenické pánve**, která je okrskem v jižní části Lomnické pánve, a tudíž zasahuje do oblasti zkoumaného mikroregionu. Pánev má rozlohu 382,57 m² a podloží je tvořeno svrchnoturonskými-kampanskými pískovci a slepenci, jílovci i prachovci, diatomity, písky a šterkopísky. Území je zalesněné s borovými a smrkovými lesy, z listnatých stromů tu roste dub letní v rašeliništích borovice blatka a najdeme zde také typická společenstva s rojovníkem bahenním a suchopýrem pochvatým. Kromě již zmíněných přírodních zajímavostí stojí za zmínku i PP Žemlička, PR Na Ivance nebo PP Pískovna u Dračice (Demek, Mackovčín, 2006).

4.2.2. Geologická charakteristika

Oblast Trhvosvinenska patří do Českého masivu, který tvoří Čechy a převážnou část Moravy a Slezska spolu s okrajem Západních Karpat. Český masiv je zbytek horstva, které vznikalo při variském, neboli hercynském vrásnění a skládá se hlavně z hornin prekambriického a paleozoického stáří. Dělí se na pět oblastí: 1)moldanubická 2)středočeská 3)sasko-durynská 4)západosudetská 5)moravskoslezská.

Trhvosvinensko patří do oblasti moldanubické, která je nejvíce metamorfovaná, a díky velkým zdvihovým pohybům vyšly na povrch a přeměnily se horniny z hloubky až 20km. Přesněji leží v podoblastech moldanubický pluton a moldanubikum Šumavy a jižních Čech. Plutonity, zde vzniklé při variských (hercynských) horotvorných procesech, lze dle Chlupáče a kol. (2002) podle posloupnosti rozdělit do tří skupin na starší, mladší a nejmladší, přičemž v mé sledované oblasti se vyskytují plutonity mladší-eisgarnského typu a nejmladší-granitoidy freistadtského typu. Dále zde najdeme silně přeměněné (metamorfované) horniny z prekambriického a paleozoického období, konkrétně ortoruly, granulity a pokročilé migmatity, a žulu, jako horninu vyvřelou. V malém množství se zde vyskytují

lokálně i druhohorní usazeniny jako pískovce a jílovce a ze čtvrtohorních usazenin jsou to hlíny, spraše, šterky a písky⁴.

„Moldanubikum si lze představit jako dějiště hlubinných procesů a deformací, které probíhaly již během staršího paleozoika, kdy na povrchu mohla pokračovat mořská sedimentace.“ (Chlupáč a kol. 2002). V oblasti pánví se vyskytují mocnější uloženiny mladšího antropozoika-holocénu a to nivní a organogenní sedimenty a naváté písky (Tomášek 2000).

Mineralogické a geologické zajímavosti

Vltavín neboli Moldavit, jehož název odvodil v 19. stol. profesor F. Dvorský, vznikl roztavením pozemských hornin po dopadu meteoritu. „Vltavíny udivují rozmanitým tvarem a povrchem rozbrázděným nejrůznějšími zářezy, rýhováním a jamkami. Takto členitý povrch se nazývá skulptace. Vznik nerovností je vysvětlován pozvolným naleptáváním různě syčené vody v dlouhodobém uložení v písčitém šterku.“

V 18. stol. začaly být Vltavíny velmi oblíbené jako drahokamy, ale brzy zájem o ně klesl. Bylo snadné je imitovat s lahvovým sklem a určit jejich pravost dokázali jen zkušení znalci. Dnes se spolu s českým granátem stal u nás průmyslově těženým drahým kamenem. Nachází se v okolí Trhových Svinů a u vesnic Slavče, Vrábče, Korosek, Kamenný Újezd, Besednice, Dobrkovská Lhotka, Záluží, Jagule. (Pavlíček 2009)

Další zajímavostí jsou tzv. **skalní mísy**. Jedná se o oválné prohlubně na balvanech a skalách, ve kterých se drží voda. Můžeme se v literatuře setkat s názvem obětní mísa, jelikož se o těchto útvarech dříve domnívalo, že jsou vytvořené uměle člověkem za účelem pohanské oběti bohům. Dnes s jistotou víme, že se jedná o přírodní útvary, na kterých se podílí chemické činitele (rozklad nerostů), mechanické činitele (oddělování minerálních zrn odlamováním) a biochemické činitele (vliv huminových kyselin a drobné biocenózy). Vznikají nejčastěji v žulách, ale také v rulách a pískovcích. Mívají různý oblý tvar, o průměru mezi 20-130 cm, a hloubce až 50 cm. Vyskytují se po celém světě, u nás nejvíce na Šumavě, v Novohradských horách a na Českomoravské vrchovině. V okolí Trhových Svinů bychom našli jednu asi 1 km od Dobrkovské Lhotky, další u Záluží, nebo u obce Dluhoště, u hradu Pořešín a u Soběnova.

(Pavlíček 2009)

Východně od Trhových Svinů u Hrádku v lesíku Kostelík se nachází seskupení několika žulových balvanů s rýhami připomínající runy. Není divu, že se dlouho diskutovalo a bádalo o původu tohoto místa, které mělo být tzv. „božištěm Doudlebů“. Balvaniště- megality se také označovaly jako ďáblové kameny, kamenní strážci, mluvící kameny atp. V roce 1934 četl dr. F. Příkryl nápis jako „KUKULUSI“, což znamenalo kukačka- symbol smrti u starých Slovanů. Další badatel P.O. Zamfirescu tvrzení popřel s tím, že se jedná o nápis „ILLYXVX“ což přečtením zprava jako „tut lubi“ znamenalo „zde miluj“. Autoři těchto objevů nápisy četli latinkou, přestože hlásali, že se jedná o runy. V r. 1938 se přišlo na to, že toto místo je velmi zajímavé, ale je zcela přírodním útvarem zvětralých žulových kamenů, taktéž i rýhy připomínající runy. Horniny jsou prostoupeny puklinami ve třech směrech. V době ledové se voda v puklinách proměňovala v led, a trhala skálu. Jak se střídaly mrazy a teplo, pukliny se zvětšovaly. Toto místo je ale zajímavé i tím, že se nachází v blízkosti geologické anomálie- tektonického zlomu ve směru Pěčín-Hrádek. Žulová hornina je zde termálně postižena s projevy přeměny nerostů s uvolněním železa. V roce 2009 se ukázalo při geologickém mapování, že v magnetitovém kvarcitu je veliké nabožení magnetitu, takže je možná detekce detektorem kovů. Proto se také o tomto místě hovoří jako o místě se silnou zemskou energií, která nemusí působit dobře na citlivějšího člověka (Pavlíček 2010).

4.2.3. Hydrologická charakteristika

Území Trhovosvinenska patří do říční soustavy Malše. Hlavním vodním tokem tohoto území je řeka Stropnice, druhý pravostranný přítok Malše.

Stropnice pramení v Rakousku ve výšce 813m na jihovýchodním svahu Vysoké (1034 m). Její povodí měří 400,4 km² a je dlouhé 50,8 km. Horní tok protéká údolím a má velký sklon. Představuje zdroj vody pro několik rybníků, z nichž největší svojí plochou 120ha je Žárský rybochovný rybník (Chábera 1998).

Z vodohospodářského hlediska je řeka Stropnice významným tokem, s pstruhovou vodou od pramenů k Byňovu. Sjízdna pro vodáky je od 36 km po ústí. Protéká Terčíným údolím u Nových Hradů, kde je chráněný úsek rezervace s umělým vodopádem. Do Malše ústí u Dolní Stropnice ve výšce 410 m. Nejvýznamnějšími přítoky jsou Svinenský potok a Žárský potok, oba jsou levostranné.

Svinenský potok pramení 1 km západně od Velkého Jindřichova ve výšce 749 m má plochu povodí 128,9 km² a délku toku 30 km. U Komařic (v knize chybně uvedeno u Komačic) se vlévá do Stropnice ve výšce 422 m (Vlček a kol. 1984).

Do Svinenského potoka vtéká zleva 2 km od Trhových Svinů Keblanský potok, který pramení 1,5 km severovýchodně od Kohouta ve výšce 705 m. Tento tok jistě stojí za zmínku, protože o něm ve své práci pojednávám v kapitole Chráněná území. Na jeho toku se totiž vyskytuje Národní přírodní památka Ďáblík. Žárský potok, který má plochu povodí 29,3 km² a délku toku 16 km pramení 1 km jihozápadně od Vesce v nadmořské výšce 588 m. Do Stropnice vtéká u Jílovic (Vlček a kol. 1984).

4.2.4. Klimatická charakteristika

Jižní Čechy patří svou polohou do mírného klimatického pásma Střední Evropy s převládajícím západním prouděním vzduchu. Novohradské hory a Novohradské podhůří jsou začleněny do chladné klimatické oblasti, postupně na sever přechází do mírně teplé klimatické oblasti, kde jsou nejteplejší nejnižší položená místa v Jihočeských pánvích (Albrecht a kol. 2003).

Dle Quitta (1971) jsou to přímo oblasti s označením CH7, MT3, MT4 a MT5, kde se klima postupně mění od jihu z chladné oblasti Novohradských hor postupně na sever až po mírně teplou oblast Třeboňské pánve. Chladnou oblast představuje na tomto území jen okraj Novohradských hor u hranic s Rakouskem. Převážná část území se ale nachází v mírně teplé klimatické oblasti s průměrnou teplotou vzduchu v lednu -2 až -4°C a v červenci 16 až 17°C. Počet letních dnů se pohybuje mezi 20 a 30 a mrazových dnů mezi 110 až 130, ale v Novohradském podhůří až je jich až 160 za rok.

Nejvyšší teploty bývají v červenci a nejnižší v lednu. Atmosférické srážky jsou na tomto území charakteristické jejich proměnlivostí. V jinak vlhkých oblastech někdy činí aktuální měsíční srážkový úhrn méně než 10 mm a naopak. Průměrný roční úhrn atmosférických srážek je v zimě 250 až 300 mm, v chladné oblasti Novohradských hor je to podstatně více, a to až 400 mm. Ve vegetačním období činí srážkový úhrn 350 až 450 mm v mírně teplé oblasti a v chladné až 600 mm za rok (Albrecht a kol. 2003).

V Atlase podnebí Česka 2007 je dle mapy s průměrným sezonním počtem dní se sněžením zřejmé, že na tomto území se počet takových dnů pohybuje mezi 60 a 70. Přičemž průměrné datum prvního sněžení bývá od konce října do poloviny listopadu a průměrné poslední datum, kdy sněží, bývá v polovině dubna.

4.2.5. Půdní poměry

Dle Culka (1995) představují převážnou část půd různé druhy pseudoglejů, typických glejů i pseudoglejových kambizemí. Na území mikroregionu se nachází rozmanitá škála půdních typů. V horské pohraniční oblasti jsou to kambické podzoly, které přechází v Novohradském podhůří do dysterických a stagnických kambizemí. Severozápadně od Trhových Svinů tvoří půdy kambizemě modální a severovýchod mikroregionu, tedy část Třeboňské pánve pokrývají modální a pelické pseudogleje. Výjimečně tvoří mezi tím ostrůvky písky a štěrkopísky, organozemě a gleje (Albrecht a kol. 2003).

Tomášek (2000) v půdní mapě ČR přiděluje z hlediska půdních typů zkoumanému území hnědé půdy kyselé a silně kyselé v podhůří Novohradských hor a pseudogleje s hnědými půdami oglejenými v oblasti Třeboňské pánve. U hnědých půd je hlavním půdotvorným procesem intenzivní vnitropůdní zvětrávání. Jsou vývojově mladé půdy, které by se v podmínkách méně členitého terénu přeměnily v jiný půdní typ, např. hnědozem, illimerizovanou půdu nebo podzol. Hnědé půdy kyselé mají nižší obsah humusu, zhoršené sorpční vlastnosti a kyselou půdní reakci. Oglejené půdy mají malou mocnost, jsou často skeletovité a pěstují se na nich především málo náročné obiloviny (žito, oves) a len. Pseudogleje na jílovitých substrátech jsou sezónně převlhčované, což způsobuje nedostatek vzduchu v půdě. Pro pěstování na těchto půdách je třeba odvodňování. Z půdních druhů (zrnitost) se zde vyskytují půdy hlinito písčité a půdy rázu zahliněných a zajílených písků v oblasti pánve (jinde než v Jihočeských pánvích se na území ČR nevyskytuje tento druh). Co se týká ohrožených území půd z hlediska zvýšené koncentrace některých rizikových prvků (Co, Cr, Ni, V, Mn, Cu) jsou naměřené hodnoty na zájmovém území nízké až střední. Podíl humusu ve svrchních horizontech je zde různý od 1 do 5 %, ale je spíše nekvalitní (Němeček a kol. 2003 v Atlas půd, Kozák 2009).

4.2.6. Biogeografická charakteristika

Pro zdejší vegetaci mají největší význam říční údolí, mokřady a květena Novohradských hor. Díky nepřístupnosti kaňonovitých říčních údolí Vltavy, Lužnice a Malše, zůstala lesní společenstva v okolí neporušena. V Novohradských horách převládají z lesních společenstev jedlobučiny, horské bučiny, podmáčené smrčiny v náhorních polohách a smilkové pastviny. V jihočeských pánvích byly původní

nejrozšířenější vegetací jedlové nebo kyselé doubravy, podmáčené olšiny a luhy podél větších toků. Lesy jsou dnes tvořeny převážně borovicemi a smrkem. Složení živočišstva se na tomto území hodně změnilo hlavně vlivem právě odlesňování za hospodářskými účely. Převládá zde zvířena evropského smíšeného lesa. Patří sem z ptactva například datlík, sýc, čáp bílý i čáp černý, tetřev, křepelka, káně, poštolka. Ze savců se zde vyskytuje vzácná myšivka horská, dále kuna, hranostaj, lasice kolčava jezevec nebo liška. A je zde i mnoho obojživelníků a plazů, jako například užovka, ještěrka, zmije. Rybáři zde mohou najít pstruha potočního, nebo lipana horského (Heimrichová a Ludvík 1986).

Mikroregion Trhvosvinensko patří z hlediska biogeografického členění do hercynské podprovincie, která je biotou západní a centrální části střední Evropy. Tento mikroregion nepatří do oblasti s typicky vyhraněnými znaky, hranice bioregionů zde nejsou jasné. Prolínají se zde prvky ze dvou sousedících bioregionů a to Třeboňského a Českokrumlovského (Culek 1995).

Třeboňský bioregion

Nachází se na mírně teplém území s průměrnou teplotou kolem 7°C a srážkami od 580 mm do 680mm za rok. Klima je ovlivněno polohou na návětrném svahu Českomoravské vrchoviny a také rozsáhlými plochami vod a močálů. Typická výška bioregionu se pohybuje od 410m do 500m. Je tvořen pánví s kyselými sedimenty, podmáčenými sníženinami a přechodnými rašeliništi. Základní vegetační stupňovitost je narušena prvky rozmanitého původu, ale převládá biota dubojehličnaté varianty 4. vegetačního stupně. Potenciální vegetaci tvoří acidofilní doubravy, bory, olšiny a specifická rašeliniště s borovicí blatkou a rojovníkem. Dalším typickým znakem jsou středověké rybníční soustavy, díky nimž je zde vyvinuto mnoho vodních a mokřadních společenstev (Culek 1995).

Českokrumlovský bioregion

Zde je podnebí mírně teplé a díky poloze na závětrné straně Šumavy jsou zde mnohem nižší srážky než právě v horských oblastech Šumavy. V nižších polohách je to do 700mm a v Novohradských horách do 800mm za rok. Typická výška je 460-900 m. Je to bioregion s vysokou diverzitou, který má vrchovinný a hornatý charakter. Pro toto území je charakteristická biota 3. dubovo-bukového a 5. jedlovo-bukového stupně, mezi

nimiž se vyskytují extrémní místa teplomilné i horské bioty. Potenciální vegetací jsou od nižších poloh acidofilní doubravy až po vzácné bikové bučiny v polohách vyšších. Je zde vyvážené zastoupení lesů, luk i polí (Culek 1995).

Flóra

Flóra je zde velmi různorodá, ne až tak běžná v hercynské květeně středních poloh s výskytem exklávních prvků. V rašeliništích je to např. suchopýr štíhlý, rojovník bahenní a d'áblík bahenní (podle něhož se jmenuje i přírodní památka, o které se zmíním v následující kapitole), rosnatka prostřední, na suchých místech je to trávnička obecná, na vlhkých písčích např. plavuňka zaplavovaná. Mezi reliktní druhy patří např. koniklec jarní nebo lýkovec vonný. Typické pro toto území jsou mokřadní křovinné porosty boreokontinentálního druhu tavolník vrbolistý. Na území českokrumlovského bioregionu převažují druhy středoevropské podhorské květeny jako svízel vonný, kopytník evropský a ve vysokých polohách i mléčiv alpský a bika lesní. V povodí Vltavy bychom našli oměj šalamounek nebo chrpinu parukářku vyšší (Culek 1995).

Fauna

V tomto regionu je zvěřena typicky hercynská a je ovlivněna početnou rybníční soustavou, rašelinišť a rašelinných luk a lesů. Žije zde např. ježek evropský, vydra říční, i reemigrovaný druh los evropský, z obojživelníků ropucha krátkonohá, z ptactva orel mořský, husa velká volavka červená, zrzohlávka rudozobá, kulíšek nejmenší, z plazů zmije obecná, ještěrka živorodá, z měkkýšů kružník hladký, z hmyzu vážka podhorní, saranče, bělopásek tavolníkový. Směrem k Českokrumlovsku zde žije navíc zvěřena typická pro vyšší polohy hercynské subprovincie jako tetřev hlušec, myšivka horská a kobylka (Culek 1995).

4.2.7. Chráněná území

Na území mikroregionu se nachází 12 zvláště chráněných území, z nichž jsou nejrozsáhlejší přírodní park Novohradské hory a CHKO Třeboňsko, které ale zasahuje na území Trhvosvinenska jen okrajově. Ostatní zvláště chráněná území jsou maloplošná. Tři z nich, NPP Hojná voda, PP Přesličkový rybník a NPP Terčino údolí, patří do přírodního parku Novohradské hory. NPR Červené blato a PR Ruda u Kojákovíc patří do CHKO Třeboňsko (Albrecht a kol. 2003).

NPR Brouskův mlýn

Jedná se o širokou říční nivu o rozloze 138,2 ha podél Stropnice ležící 2-6 km jihovýchodně od Borovan. Mokřady kolem mlýna jsou zobrazeny na následující fotografii (viz Obr. č. 2). Nachází se v nadmořské výšce 446- 455 m a zabírá území 138,2 ha. Vyhlášen národní přírodní rezervací v roce 1991. „*Rozsáhlý komplex cenných společenstev vodní, mokřadní a luční vegetace s výskytem mnoha vzácných a ohrožených rostlinných druhů. Hnízdní a potravní biotop četných druhů mokřadní aviofauny, početné populace několika druhů obojživelníků a charakteristické ichtyofauny, vodní malakofauny a mokřadní a luční entomofauny. Výjimečně zachované živě meandrující koryto říčky Stropnice.*“ (Albrecht a kol. 2003).

Obrázek č. 2: NPR Brouskův mlýn

Zdroj: (autorka 2011)

NPR Červené blato

Nachází se 1,5 km jihovýchodně od Šalmanovic v nadmořské výšce 465 – 475 m a zaujímá plochu 331,43 ha. Národní přírodní rezervací je již od roku 1953. Je to jedno z nejrozsáhlejších rašelinišť nižších poloh na našem území s porostem blatkového

boru a podrostem rojovníku bahenního. Dříve se zde těžila rašelina, čímž byla část rezervace poškozena. Díky dobré regeneraci zde vzniklo mnoho různorodých rašelinných biotopů a odkrytých mokřadních ploch i lesů s pozůstatky znaků z doby ledové ve fauně i flóře (Albrecht a kol. 2003).

PP Ďáblík

Jde o těžko přístupné území části pravého pobřeží podél Keblanského potoka a jemu přilehlý Knížecí rybník. Nachází se 3 km jihovýchodně od Trhových Svinů u obce Keblany v nadmořské výšce 458 – 462 m a výměra území je 3,45 ha. Území bylo vyhlášeno přírodní památkou v roce 1990. Název přírodní památky je odvozen od rostliny ďáblík bahenní, která roste v postupně se zazemňujícím Knížecím rybníku (viz Obr. č. 3). Kromě ďáblíku se zde vyskytují i jiné ohrožené druhy vodních a mokřadních rostlin i živočichů (Albrecht a kol. 2003).

Obrázek č. 3: PP Ďáblík

Zdroj: (autorka 2011)

NPP Hojná Voda

Národní přírodní památka leží na východním až jihovýchodním svahu hory Vysoká (1033,8 m), Jedná se o les o rozloze 9,09 ha 3 km jihovýchodně od obce Hojná Voda u Horní Stropnice. Nadmořská výška zde dosahuje 792- 885 m. Hojná voda byla vyhlášena národní přírodní památkou v roce 1933, a je jednou ze dvou nejstarších chráněných území ČR (1838). Horský pralesovitý porost smíšené kyčelnicové bučiny je pestrý na druhy ptactva a hmyzu (Albrecht a kol. 2003).

PP Ostrolovský Újezd

Údolní les nacházející se 800 m severozápadně od obce Ostrolovský Újezd byl vyhlášen přírodní památkou v roce 1974. Leží v nadmořské výšce 461- 478 m a jeho rozloha je 2,31 ha. Protéká jím přirozeně meandrující potok, který je pravostranným přítokem Stropnice. Jako porost zde najdeme olšiny a smrčiny, které jsou podmáčené. Toto místo je známé hojným výskytem bledule jarní (Albrecht a kol. 2003).

PP Přesličkový rybník

Nachází se 3 km jihovýchodně od Nových Hradů v nadmořské výšce 535-547 m. Jedná se o soustavu dvou oligomezotrofních rybníků, Přesličkový a Hejškův, na potoce v lesním komplexu. Celková rozloha přírodní památky je 8,45 ha. Byla vyhlášena v roce 1991. Jsou zde vyvinuta charakteristická litorální (příbřežní) společenstva s početnou populací leknínu bělostného, z entomofauny pak zejména vážek a nemálo druhů obojživelníků (Albrecht a kol. 2003).

PR Ruda u Kojákovice

Přírodní rezervace je rozlehlá mělká část rybníka Ruda o celkové ploše 44,69 ha nacházející se 1,5 km jihovýchodně od obce Branná v nadmořské výšce 449-450 m a vyhlášena byla v roce 1991. Jedná se o významnou botanickou a ornitologickou lokalitu (Albrecht a kol. 2003).

NPP Terčino údolí

Mezi nejznámější chráněná území mikroregionu patří Terčino údolí. Tato národní přírodní památka, vyhlášena již roku 1949, se nachází 1-3 km jihozápadně od Nových Hradů v nadmořské výšce 490-550 m a má rozlohu 138,29 ha. Přírodně

krajinářský park v údolí řeky Stropnice je zajímavý kontrastem lučního prostoru s lesy jej obklopující. Park má velmi romantickou atmosféru, ať už jen pro umělý vodopád na konci trasy, nebo pro drobné historické objekty, které jsou rozmístěny uvnitř parku (Albrecht a kol. 2003).

PP Zámek

Vlhké louky a rybníček s vodním i mokřadním společenstvem a luční květenou byl vyhlášen přírodní památkou roku 1991. Nachází se 1 km jižně od obce Ostrolovský Újezd v nadmořské výšce 459-512 m a jeho výměra je 5,76 ha. Žije zde mnoho druhů obojživelníků a plazů a vyskytují se tu i chráněné nebo ohrožené druhy rostlin (Albrecht a kol. 2003).

PP Žemlička

Přírodní památku najdeme 800 m jihovýchodně od obce Hluboká u Borovan. Leží v nadmořské výšce 468-473 m a jeho celková rozloha je 2,47 ha. Přírodní památkou je od roku 1991. Dle Albrechta a kol. (2003) se jedná o: „*Komplex vodní, mokřadní a rašeliništní vegetace ve výtopě rybníka a ostrícovomechových společenstev prameništního rašeliniště a bezkolencových luk pod rybníkem, s řadou vzácných a velmi ohrožených rostlinných druhů.*“

PP Novohradské hory

Nejrozlehlejší chráněné území nacházející se v jižní pohraniční části tohoto mikroregionu zabírá území 99,6 km². Území bylo vyhlášeno přírodním parkem v roce 1999. Území je z části pokryto lesními komplexy květnatých bučin, do této části patří i NPP Hojná Voda, vrcholy pokrývají smrkové kultury a na náhorních rovinách a v údolích jsou to podmáčené smrčiny. Nezalesněné části jsou vzácné svými vysokobylinnými porosty a rašelinišťovými lukami. Žije zde mnoho chráněných druhů rostlin i živočichů. Díky husté síti drobných potůčků je zde vhodné místo pro skokana zeleného (*Rana kl. esculenta*), kuňku obecnou (*Bombina bombina*) nebo čolka velkého (*Triturus tristatus*). Z ptáků je to třeba moták pilich (*Circus cyaneus*) a ze savců rejsek horský (*Sorex alpinus*). Území je řídce osídlené. Přirozeným centrem jsou Nové Hrady s původně gotickým hradem a barokní romantickou krajinářskou kompozicí, která je

jádrem Krajinne památkové zóny Novohradsko. Nejzachovalejší část je již zmiňovaná NPP Terčino údolí (Albrecht a kol. 2003).

4.3. Socioekonomická charakteristika

4.3.1. Obyvatelstvo

Demografický vývoj

Po II. světové válce nastal na území mikroregionu, který leží svou polohou v pohraničí, demografický pokles z důvodu odsunu německých obyvatel dosud zde žijících. V porovnání s celou republikou je dosud obyvatel stále nižší, s převahou venkovských sídel s populací do 500 obyvatel. Poslední roky však nastal mírný nárůst populace. Od roku 2001 do roku 2010 je to nárůst v celém mikroregionu přibližně o 6,8 %. Nynější stav počtu obyvatel je přes 18 tis. obyvatel v mikroregionu Trhvosvinenska. V některých jednotlivých obcích však dochází k poklesu, a to především z důvodu stagnující nebo nulové bytové výstavby a nedostatku pracovních příležitostí ².

Hustota a struktura

Tato oblast má velmi nízkou hustotu osídlení. Průměr Jihočeského kraje je 62 obyvatel na 1 km² což je vzhledem k celé republice podprůměr a u mikroregionu Trhvosvinenska je to dokonce kolem 50 obyvatel na 1 km². Největší hustota zalidnění patří městům Trhové Sviny a Borovany, v nichž žije nejvíce obyvatel, a jejichž správní obvod není příliš velký. Průměrný věk obyvatelstva se od ostatních regionů nijak neliší. K roku 2010 byl změřen na 40,2 let a pořád mírně stoupá. Tento trend se připisuje také cestováním mladé generace za prací a bydlením do větších měst ².

Sídelní struktura

Na území mikroregionu jsou typické spíše menší obce s počtem obyvatel do 500, dále jsou zde tři obce, které mají mezi 500 a 2000 obyvateli a pouze tři s obyvateli přes 2000. To jsou Trhové Sviny, Borovany a Nové Hrady. Tato města jsou pro řadu obcí spádovými, do kterých dojíždí obyvatelé do škol a za prací. Dalším specifikem území je sídlení rozdrobenost, což znamená, že je oblast i části sídel tvořeny více menšími částmi s malým počtem obyvatel (Strategie rozvoje mikroregionu Sdružení Růže 2007).

Trh práce a zaměstnanost

Velký počet obyvatel (kolem 40%) dojíždí za prací mimo obvod, z čehož většina do Českobudějovicka. Přes 50% obyvatel je ekonomicky aktivní, což je v kraji mírný podprůměr, ale procento nezaměstnanosti patří v kraji k těm nižším (5,42%). Nejvíce pracujících jsou zaměstnáni v průmyslu-kolem 33% ².

Bydlení a bytová výstavba

Cílem všech obcí mikroregionu je zlepšování podmínek pro bydlení. Aktivně se podílejí na zřizování bytů v již postavených objektech, i na výstavbě bytů nových. Nejvíce se však v poslední době přiklání k umožnění podmínek pro přípravu pozemků individuální výstavby domů (Strategie rozvoje mikroregionu Sdružení Růže 2007).

4.3.2. Hospodářství

V Trhových Svinech se již od 15. století rozvíjí různé řemeslnické organizace, z nichž je asi první zmínka o cechu soukeníků z roku 1454. Kromě toho bylo ve městě hodně obuvníků, a v 60. letech 19. století se rozmohla výroba knoflíků. Hlavní obchod mělo město nejvíce s Horním a Dolním Rakouskem a Trhové Sviny byly důležitým centrem v okolí. Ale díky odmítnutí stavby železnice místními obyvateli rozvoj průmyslu stagnoval (John, Poláková 2006).

Již v roce 1913 se ve městě začalo vyrábět borůvkové víno. Kvůli peněžní tísní po 1. světové válce se podnik dostal do rukou jinému majiteli, a ten ve třicátých letech vybavil firmu stroji a vyráběl vína a ovocné šťávy. Majitel tedy od všech skupoval hlavně borůvky, ale i jiné drobné plody jako maliny a ostružiny. Jak John a Poláková uvádí ve své knize, je dodnes zvykem místních obyvatel v létě otrhat vše co kolem města roste. Počátkem 40. let rostlo tolik hub, že se začaly v továrně také zpracovávat dokonce ve dvousměnném provozu. Snad hojnost hub měla přeci jen znamenat příchod války, jak se věří. Roku 1948 byla továrna znárodněna i přes velmi malý počet zaměstnanců. Od té doby tedy již jako Jihočeská Fruta začala továrna vyrábět kompoty a následně v 60. letech paštiku Májku. V dalších letech se rozšiřovala výroba i na zavařeniny, leča, konzervy a jiné. Nakonec byl závod v 90. letech rozprodán, protože z důvodu nedostupnosti nákladní dopravy ho zájemci odmítli koupit. Nevýhoda chybějící železnice.

I oděvní výroba má ve městě svou historii. V roce 1952 vzniklo sdružení z místních a přespolních krejčích. Krejčí vám na míru ušili, co jste si v módním časopise vybrali. Pořádali také různé kurzy šití. V roce 1963 se sloučili se stejným Českobudějovickým družstvem TYP. Vlivem konkurence z Asie již dnes družstvo nemá šanci a poslední roky se zde vyrábí pouze pracovní oděv pro Rakousko. Pozůstalou firmou, která pochází z prvotního družstva, dnes zůstala firma DopplerCZ s.r.o., dceřiná společnost rakouské firmy. Ta vyrábí různé podušky na zahradní nábytek a deštníky. Většina se vyváží do zahraničí (John, Poláková 2006).

Vzhledem ke krajinnému rázu, který je převážně zalesněný, nebo jej tvoří rozlehlá pole, je mikroregion spíše zemědělsko-průmyslového rázu. Většina obyvatel je zaměstnána v zemědělství nebo v průmyslu, a i přes mnoho místních firem, zaměřujících se na služby, je zde tato sféra málo rozvinuta. Nejperspektivnější odvětví je strojírenské, a to především díky vlivu zahraničních firem. Další místní významná odvětví jsou dřevozpracující, nábytkářský, potravinářský nebo textilní průmysl. Do budoucna se mikroregion snaží zaměřit na rozvoj infrastruktury a služeb pro turistiku. Ve Strategii rozvoje mikroregionu „Sdružení růže“ je zmíněno, že údaje o firmách působících ve službách zkreslují představu o podílu služeb na celkové ekonomice mikroregionu, neboť mnoho těchto subjektů nevykazuje téměř žádnou činnost.

Zde jsou vybrány některé významnější subjekty ve větších obcích mikroregionu. V Trhových Svinech působí tyto významné firmy: Greiner nástrojárna s.r.o., Tepelné hospodářství Města Trhové Sviny, A. Schmied (optické a fotografické přístroje) aj. V Borovanech je nejvýznamější Lasselsberger a.s. Plzeň, dále Zemědělské družstvo Borovany, Agropodnik Mydlovary a.s., nebo Marius Pedersen. Ve třetím městě mikroregionu, v Nových Hradech jsou to BKV Kamenná (opravárenství, prodej plynu), HCS Bohemia s.r.o. (instalace hydraulických systémů, prodej zemědělské a lesnické techniky, opravárenství), HBSW Dobrá Voda a.s. (výroba nápojů), Jihočeské lesy a.s., aj. (Strategie rozvoje mikroregionu Sdružení Růže 2007).

4.3.3. Občanská vybavenost mikroregionu

Tato podkapitola zahrnuje vybavenost v oblasti školství, zdravotnických a sociálních zařízení, možnosti v kulturním a sportovním vyžití a služby, jako obchody, banky, apod.

Školství

Vysoké školství zastupuje v tomto mikroregionu Akademické a univerzitní centrum od Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity, které je velmi významným a vyhledávaným místem, pro konání seminářů, workshopů a vědeckých konferencí, s jejichž pořádáním má mnoho zkušeností.

Středoškolské vzdělávací instituce jsou v mikroregionu dvě. Obě se nachází v Trhových Svinech. Jedná se o gymnázium a střední odbornou školu a střední odborné učiliště. Gymnázium navštěvuje v současné době asi 200 studentů a je zaměřeno na všeobecnou přípravu na vysoké školy. Příjímací zkoušky se dělají již v pátých ročnících, jelikož je osmileté. Střední odborná škola připravuje studenty na ekonomiku zemědělství a výživy ve čtyřletém studijním oboru. Je spojena od roku 2003 se Středním odborným učilištěm, ve kterém žáci studují tříleté učební obory gastronomické i technické. V areálu je i domov mládeže. V obci Borovany je dále Odborné učiliště požární ochrany, které je zprostředkováno ministerstvem vnitra.

V základním vzdělávání nastalo v posledních letech mnoho změn a problémů souvisejících s udržení fungování některých institucí, zvláště v menších obcích. Důvody jsou následující: Pokles počtu obyvatel mladšího věku, blízkost větších spádových obcí a nutnost dotací škol z rozpočtu obcí. V následující tabulce je přehledně zobrazena síť základních a mateřských škol (viz Tab. č. 3.)

(Strategie rozvoje mikroregionu Sdružení Růže 2007).

Tabulka č. 3: Vzdělávacích institucí v mikroregionu Trhvosvinenska

Název obce	Mateřská škola (počet dětí)	Základní škola (počet dětí)
Borovany	Ano (140)	Ano (450)
Čížkrajice	Ne (spádovost T. Sviny, Slavče)	Ne (spádovost T. Sviny)
Horní Stropnice	Ano (cca 40)	Ano (cca 150)
Hranice	Ne (spádovost Nové Hrady)	Ne (spádovost Nové Hrady)
Jílovice	Ano (25)	Ano (35)
Kamenná	Ne (spádovost T. Sviny, Slavče)	Ne (spádovost T. Sviny)
Ločenice	Ano (25)	Ne (spádovost Svatý Jan, T. Sviny, Velešín a Č. Budějovice)

Mladošovice	Ano (ale je v majetku obce Jílovice, 15 dětí z Mladošovic)	Ne (spádovost Č. Budějovice)
Nové Hradý	Ano (100)	Ano (první stupeň cca 150, druhý stupeň cca 130)
Olešnice	Ano (28)	Ano (22)
Ostrolovský Újezd	Ne (spádovost Borovany)	Ne (spádovost Borovany)
Petříkov	Ne (spádovost Jílovice a Olešnice)	Ano (16)
Slavče	Ano (28)	Ne (spádovost T. Sviny)
Svatý Jan nad Malší	Ano (18)	Ano (25)
Trhové Sviny	Ano (cca 200)	Ano (561)
Žár	Ano (15)	Ne

Zdroj: (Strategie rozvoje mikroregionu Sdružení Růže 2007)

Z dalších školských zařízení fungují v regionu také základní umělecké školy v Trhových Svinech, Borovanech, Nových Hradech a Ledenicích s tím, že ZUŠ v Trhových Svinech má pobočky ještě v Benešové nad Černou, Besednici, Horní Stropnici, Jílovicích, Malontech a Nových Hradech. V Trhových Svinech také funguje Praktická škola pro žáky se speciálními potřebami.

Zdravotnictví a sociální služby

Zdravotní služby jsou v tomto regionu dostatečně zabezpečeny jak státními, tak soukromými zařízeními. V Trhových Svinech je zřízená poliklinika, která zahrnuje ordinace lékařů pro dospělé, pro děti, gynekologii, oční, ušní-nosní-krční ordinaci, kožní oddělení, internu, chirurgii, ortopedii, zubní lékaře, rehabilitace, odběry krve-LABOMA a lékárnu. Dále ve městě ordinují lékaři soukromí. V určité dny dojíždějí do okolních vesnic. Dále zde funguje Lékařská služba první pomoci, Zdravotnická záchranná služba a sanita-převoz pacientů. V některých obcích jsou vystavěny domy s pečovatelskou službou, jejichž další výstavba bude do budoucna nutností, vzhledem ke zvyšování průměrného věku zdejší populace. Z pojišťoven má svou pobočku v Trhových Svinech Všeobecná zdravotní pojišťovna (Strategie rozvoje mikroregionu Sdružení Růže 2007).

Služby (obchody, banky, apod.)

Každá obec poskytuje obyvatelům alespoň základní maloobchod se smíšeným zbožím a potravinami. Ve větších obcích jsou i supermarkety, v Trhových Svinech v roce 2011 nově otevřel svůj obchod řetězec Lidl. Z malých obchodů zde funguje několik řeznictví, zelenina, drogerie, večerka se smíšeným zbožím, květinářství, mototechna, apod. Restaurace a jiná stravovací zařízení jsou situována ve větších městech a bývají spojeny s ubytovacím zařízením. V menších obcích, jsou většinou otevřeny sezónní restaurace nebo jen hospody s výčepem. Pošty jsou rozmístěny po celém mikroregionu, banky pouze ve větších obcích. Jediný problém činí chybějící bankomat ve více než dvou tisícové obci Ledenice (Strategie rozvoje mikroregionu Sdružení Růže 2007).

Kulturní a volnočasové vyžití

Z tohoto hlediska nabízí mikroregion vyžití v aktivitách, jako jsou koncerty, divadelní představení, výstavy, muzejní expozice, dále společenské plesy, bály a taneční zábavy v prostorách sálů a hostinců. Každá obec poskytuje občanům možnost využití knihovny, někde s veřejným internetem. Sportovní aktivity jsou ve městech pořádány ve sportovních halách (Trhové Sviny, Horní Stropnice, Borovany), nebo na venkovních hřištích, která jsou většinou využívána i školskými zařízeními. V Borovanech je při základní škole krytý plavecký bazén, v Horní Stropnici je venkovní koupaliště. Dosud chyběl v Trhových Svinech společenský sál, který je momentálně ve fázi výstavby.

Na pořádání sportovních, kulturních a společenských akcí se také významně podílí různé místní spolky jako např. Český Svaz žen, Český červený kříž nebo Klub českých turistů. Spolkový život výrazně ovlivňují velmi aktivní sbory dobrovolných hasičů (Strategie rozvoje mikroregionu Sdružení Růže 2007).

V Trhových Svinech již dlouhá léta působí ochotnický spolek s bohatou historií. Původně, jako Ochotnický divadelní spolek závodního klubu Igla, vystoupil s prvním divadelním představením Ženitba od Gogola roku 1951. To byl jen začátek. Od této doby se již herci nezastavili, a až na několik nedobrovolných přestávek to pro ně znamenalo úspěšné roky silných ovací z hlediště. V roce 1962 ochotníci Karel Hašek a Otto Schwarzmüller pozvali na hostování do Trhových Svinů např. Jaroslava Průchu, Lubomíra Lipského, Ladislava Trojana, Jiřinu Bohdalovou a mnoho dalších, kteří jen okořenili velice kvalitní herecké výkony zdejších herců. Ochotnický soubor vedl Karel

Hašek až do roku 1992, kdy divadlo vystoupilo na oslavách 555. výročí udělení městských práv. Od roku 1996 vede Městské kulturní středisko i Divadlo Otty Schwarzmüllera František Herbst, který se uvedl prvním a hned velmi úspěšným dramaturgickým kouskem Škola základ života. Dodnes se každoročně konají nová a nová představení, které mají své reprízy na Buškově hamru u Trhových Svinů.

Dnes již herci nezvou pražské herce ke spolupráci, ale Trhové Sviny nemají o kulturní vyžití rozhodně nouzi. Každý měsíc v kulturním domě vystupují profesionální divadelní soubory a konají se koncerty vážné i populární hudby (John, Poláková 2006).

Kromě těchto akcí v kulturním domě se ve městě každoročně koná Festival dechových hudeb již od roku 1998 a to na počest hudebníka a skladatele dechovek Karla Valdaufa. V roce 2001 mu byla odhalena na Žižkově náměstí pamětní deska. Festival se koná na náměstí vždy o víkend v polovině srpna. Pro milovníky tvrdší muziky pořádá metalová hudební skupina z Trhových Svinů již řadu let známý festival Apocalyptic form of death (AFOD), na který se sjíždí metalové kapely z celých Čech i Evropy. Mezi další menší akce pořádané městem patří například zpívání na náměstí vždy 23. prosince večer, kdy se sejdou obyvatelé města a zpívají se koledy. Nejdříve má vystoupení mateřská škola, poté zpívají herci i muzikanti z ochotnického divadla a celé náměstí zpívá s nimi. K občanům pak promlouvá starosta města a místní farář. Znamená to pro občany příjemné vánoční naladění

4.3.4. Doprava

Na území mikroregionu Trhvosvinenska je dopravní síť silnic pouze II. a III. třídy přesto, že jsou některé z nich velmi vytížené. Hlavní je tah II/156 z Českých Budějovic, přes Strážkovice, Trhové Sviny do Nových Hradů, který má intenzitu dopravy přes 4 tis. do Trhových Svinů a přes 2 tis. do Nových Hradů. Přesto že stav silnic zdaleka neodpovídá vhodným parametrům, je tento úsek v nejlepším stavu v porovnání s ostatními. Dalším méně frekventovaným úsekem je tah II/157 ve směru Besednice-Trhové Sviny-Borovany-Ledenice-Srubec, kde se vytíženost části z Borovan do Srubce také pohybuje kolem 4 tis. Celkově je síť komunikací na tomto území velmi řídká, a nedostačující, proto je do budoucna cílem dopravní infrastrukturu rozvíjet s ohledem na potenciál cestovního ruchu, který zdejší krajina má. Nejbližší hraniční přechod k sousednímu Rakousku je Nové Hradky-Pyhrabrück, dále České Velenice-Gmünd.

Co se týče autobusové dopravy, je dostupnost celkem postačující. Dopravní spojení je nejfrekventovanější na trase České Budějovice-Trhové Sviny-Nové Hrady, ale poskytuje spoje i do všech okolních vesnic. V letních měsících je také využíván pro cykloturistiku. ČSAD Jihotrans a.s. funguje takto jako Cyklotrans, a poskytuje turistům autobusy s přepravou kol.

Železniční doprava nehraje na tomto území příliš podstatnou roli. Prochází tudy jen jedna železnice č. 199 ve směru České Budějovice – Nové Hodějovice – Nová Ves u Českých Budějovic – Trocnov – Radostice u Trocnova – Borovany – Hluboká u Borovan – Jílovice – Petříkov – Nové Hrady (Byňov) – Vyšné – České Velenice. (Strategie rozvoje mikroregionu Sdružení Růže 2007).

4.3.5. Životní prostředí

Podle původu a vývoje květeny patří jižní Čechy do oblasti středoevropské lesní květeny, odborně označované jako Hercynikum. Původně byly celé jižní Čechy pokryty neprostupnými lesy, až během éry člověka došlo k formování přírody hospodářskou činností a to především v posledních staletích. Vždyť se dříve všichni dobyvatelé báli vstoupit na naše území, a pojem strašlivý Hercynský les byl v bájných pověstech znám, jako nebezpečný neprostupný dubový les, ve kterém kromě silného kmene Bójů byly hrozbou také divoká zvířata jako vlci a medvědi, kteří zde žili (Fišer 2008).

Zdejší krajina byla tedy dříve porostlá hustými lesy bukových a jedlových doubrav. Postupně vlivem kolonizace a rozmachu zemědělství naši předci tento porost přeměňovali na pole. Díky velikému rozdílu nadmořských výšek od asi 450 m až po 1030m je zemský povrch pokryt poli, loukami i lesy. Současná krajina je tedy kulturní krajinou. Je zde určitá odpovědnost mladých generací, aby tuto krajinu dále využívaly zodpovědně a uchovaly ji alespoň v takovém stavu, v jakém ji přenechali jejich rodiče.

Většina území mikroregionu je zapojena do různých projektů na ochranu přírody. Největší projekt pro mikroregion Sdružení růže byl financován prostředky z programu Phare CBC a zabývá se likvidací a tříděním odpadu. Svoz tříděného odpadu zajišťuje firma Marius Pedersen, komunální odpad je na většině území svážen podnikem Technické služby města Třeboně, případně vlastními organizacemi jednotlivých měst.

Kanalizace je ve větších obcích, v některých částech chybí. Trhové Sviny i Borovany mají kompletní kanalizaci i čističku odpadních vod.

Z hlediska živelných pohrom toto území nepatří mezi nijak více ohrožované. Jediný problém jsou občasné povodně, proti kterým se budují protipovodňová opatření různého druhu. Ta jsou vzhledem ke své náročnosti budována velmi obtížně. Nejvíce bývá postižené město Trhové Sviny. Dalším problémem jsou lesní kalamity-polomy (Strategie rozvoje mikroregionu Sdružení Růže 2007).

4.3.6. Cestovní ruch

Tato oblast nepatří do turisticky nejnavštěvovanějších v porovnání např. s Prahou, nebo s jižní Moravou, ale místní obce a sdružení se neustále snaží podmínky pro cestovní ruch zlepšovat. I přes velkou rozmanitost turistických cílů je zde nevýhoda v malé hustotě komunikací a v nabídce služeb, zejména v ubytování. V následující tabulce je shrnut přehled přírodních zajímavostí, historických, církevních i technických památek, které mikroregion nabízí (viz Tab. č. 4.).

Tabulka č. 4: Památky a přírodní zajímavosti Trhvosvinenska

Přírodní zajímavosti	Přírodní park Novohradské hory Prales Hojná voda NPP Terezino údolí s umělým vodopádem Skalní útvar Napoleon na Kraví hoře NPR Červené blato a Brouskův mlýn
Historické památky	Borovany-zámek a kostel bývalého kláštera Trocnov-památník Jana Žižky Nové Hrady-hrad, zámek, klášter, Buquoyská hrobka Horní Stropnice-nejstarší kostel v okrese, morový mariánský sloup Žumberk-tvrz, expozice malovaného nábytku Cuknštejn-tvrz zámky v Olešnici a v Ostrolovském újezdu
Církevní památky	Dobrá voda-poutní místo Borovany-kostel, škapulířová kaple Nové Hrady-klášter, kostel Horní Stropnice-nejstarší kostel v okrese, morový mariánský sloup

	Trhové Sviny-kostel Nanebevzetí Panny Marie Trhové Sviny-kostel Nejsvětější Trojice
Technické památky	Buškův hamr a muzeum hamernictví Horní Stropnice-kostel-vedení elektřiny holými vodiči Borovany-pohraniční skanzen „Muzeum železné opony“ Kojákovice-vesnické muzeum Trhové Sviny-Muzeum užitkových vozidel

Zdroj: (Strategie rozvoje mikroregionu Sdružení Růže 2007)

Kromě těchto památek se zde nabízí možnost pěší i cyklo-turistiky. Z pěších naučných stezek je asi nejznámější Terezino údolí u Nových Hradů a Červené blato, dále je to Trhovosvinenská přírodovědná stezka a Paměti Novohradska, které jsou i cyklotrasou.

Území Trhovosvinenska i jeho okolí je protkáno hustou sítí cyklistických tras Klubu českých turistů. Na jejich rozvoji a údržbě se podílí mnoho projektů, i přes to nejsou trasy dostatečně vybaveny doprovodnou infrastrukturou a mobiliáři. Přes území také prochází trasa Greenways. Jihočeská Greenway je trasou spojující památky a města, která patřila Rožmberkům.

Jak již bylo okrajově zmíněno v úvodu této podkapitoly, nemá toto území dostatečné možnosti pro ubytování turistů. Ubytovací zařízení fungují spíše ve větších městech, ale ani tam není dostačující. Stejně je to se zařízením stravovacím. Nové Hradky nabízí i lázeňské služby a wellness a to v Buquoyské rezidenci a v Tereziných lázních. Turistické informace různého typu poskytují turistům informační centra v Trhových Svinech, Nových Hradech a Horní Stropnici (Strategie rozvoje mikroregionu Sdružení Růže 2007).

4.4. Historický vývoj a památky

4.4.1. Původ zdejších obyvatel

Když bychom chtěli jít do hloubky původu zdejšího obyvatelstva, dostali bychom se až do 10. století k historikovi Abú l-Hasana-Al Masúdímu, který jako první mezi slovanské říše uvádí také říši Dúlába a jejího krále Vandžaslava (odtud Doudleby a Svatý Václav). Původní obyvatelé ze severo-západní Ukrajiny se zřejmě po nájездеch Avarů začali přemísťovat na západ, až se dostali do oblasti dnešních Čech. Dulěbové, o

kterých se Kosmas zmiňuje jako o Důdlebech se nakonec v polovině 6. století usídlili v neprostupné oblasti plné ryb a vybudovali zde svůj ústřední hrad kmenu, jehož původní místo se nacházelo východně od Kleti. Důdlebové se nejvíce zaměřovali na zemědělství a patřili ke klidným obyvatelům.

Později byl osídlen i kraj okolo Trhových Svinů. Historie města sahá až do poloviny 13. století, kdy na místě dnešního městečka vznikla osada s hradem. Byla to výhodná poloha na trase staré obchodní stezky z Vitorazska do Čech. Osada se jmenovala nejspíše Svinice. Jejím majitelem roku 1260 byl Vítkovec Ojří ze Svin. Druhým majitelem byl jeho synovec Vok z Třeboně a později bylo město rozděleno mezi jeho syny Jaroslava, Sezema a Ojře. Ojří později vstoupil do kláštera v Sezimově Ústí a tak svůj podíl věnoval klášteru. Ten svou část města roku 1327, který prodal Vilémovi z Landštejna. Vilém postupně skoupil zbývající části majetku a tak se stal jejich majitelem. Když Vilém r. 1356 zemřel, přenechal majetek svým synům Ojřovi a Vítkovi, od nichž se město dostalo v roce 1359 do rukou Rožmberků a připojilo se tak k panství Nové Hradky.

Sviny byly dobyty Janem Žižkou z Trocnova v roce 1420, který město obsadil. Po válkách se Sviny dostaly opět do rukou Oldřicha z Rožmberka, byl hrad v dezolátním stavu, a Oldřich ho nechal zchátrat. Poté rozpadlý hrad sloužil jako zdroj levného stavebního materiálu. Dnes již nejsou po hradu žádné památky. Oldřich z Rožmberka vydal 30. listopadu roku 1437 právo odúmrti, což znamenalo, že každý občan mohl odkázat svůj majetek, komu chtěl. Další výsada od krále Vladislava Jagellonského z 20. března 1481 bylo právo trhové, díky níž mohlo město dvakrát ročně pořádat trhy. Od toho se Svinům říkalo Trhové. Král Vladislav Jagellonský také udělil městu právo mílové a právo vařit pivo, a to roku 1482.

Za stavovského povstání roku 1618 začalo město prožívat útrapy. Té doby se ve městě pořád něco mlelo, a co neničili císařská vojska, ničily požáry. Město bylo postupně zdevastováno. Na počátku 17. století bylo ve městě asi 150 domů. V roce 1650 bylo celé městečko v sutinách, a obytných domů stálo jen 33. Jelikož leží Trhové Sviny na hlavní obchodní cestě mezi Rakouskem a Čechami, neustále tudy procházela vojska ať už za třicetileté války, nebo za války s Turky. A tak čeští sedláci byli povinni živit všechny vojáky, a dát jim, co chtěli, jinak si to vydobyli násilím. V té době byla branná povinnost, což znamenalo, že vrchnost nařídila určitý počet mužů, který má jít na vojnu a to se muselo splnit.

Ani v 19. století neměly Trhové Sviny pokoj. Po příchodu Napoleona Bonaparte museli živit další vojsko. A jen co odtud francouzské vojsko odtáhlo, objevilo se vojsko bavorské. Přes náš kraj se prohnalo mnoho válek. Ty dvě poslední byly ale nejděsivější (John, Poláková 2006).

Kromě těch špatných událostí se ve městě udály i dobré. Město má nové lázně, pivovar a obecní vodovod. Místní fara byla arcibiskupem posvěcena na děkanství. Od roku 1850 byl ve městě zřízen okresní soud, pošta a dokonce byla vybudována nová cesta do Českých Budějovic. Byla také dokončena oprava kostela po požáru z roku 1828 a na kostelní bání byl posazen nový kříž.

Rozpad Rakouska-Uherska počátkem 20. stol. nebyl pro město výhodnou událostí. Do té doby zde plyně fungoval obchod se zahraničím a po vytvoření hranic se tato část Čech s obchodními cestami odřízla. Období před I. světovou válkou znamenalo zlatou dobu pro město. Opravovali se silnice, koryto potoka, stavěl se nový biograf, vodovod i elektrická síť (Kůrka 1936).

Válečné období bylo těžké stejně jako v celé zemi. Jen několik kilometrů jižně od města Trhové Sviny byly sudety, čímž se město stalo hraničním. Konec války byl velmi smutný. Poslední dny těsně před osvobozením začátkem května 1945 zde bylo umučeno deset českých mužů (Vacek 1945).

Nástupem socialismu nastala ve městě výstavba socialistických velkoskladů, které zničily jeho původní přírodní vzezření. Významnou továrnou se stal závod Koh-i-noor s výrobou hraček. Výrobky byly kvalitní a známé po celém světě, a vyráběly se zde až do devadesátých let. Začátkem roku 2003 se město stalo obcí s rozšířenou působností a v roce 2004 udělil předseda poslanecké sněmovny město znak a prapor (Kolář 2010).

4.4.2. Památky

Tato podkapitola je spíše zaměřena na kulturní památky týkající se přímo města Trhové Sviny a jeho nejbližšího okolí. Ostatní památky v mikroregionu jsou zaznamenány v oddílu Cestovní ruch.

Přímo samotné náměstí Jana Žižky v Trhových Svinech má zachovaný půdorys již z 19. století, což dokazují katastrální mapy z té doby. Dominuje mu řada domů s podloubím a novogotickou radnicí. O zcela původní radnici se mluví již v 16. století, ale z té pochází pouze kamenná obruba malovaného znaku, který je umístěn na štítě dnešní budovy, a sklepení. Na štítě radnice stojí po obou stranách sochy. Na jedné král

Jiří z Poděbrad, na druhé Vladislav Jagellonský. Přímo uprostřed náměstí nepřehlédneme šestiúhelníkovou kamennou kašnu z roku 1864, která je v noci příjemně osvětlena, a tak můžeme na jejím dnu vidět blýskavé mince, které do ní hází turisté pro štěstí. Mezi stromy ve stínu na náměstí stojí barokní sloup sv. Jana Nepomuckého z počátku 18. století, který vytvořil českobudějovický kameník Zachariáš Horn a sochařský umělec Josef Dietrich. Původně stála na podstavci socha sv. Barbory, a tak je celý sloup kompozičně nevyvážený. Poblíž náměstí se tyčí nad střechy okolních domů kostel Nanebevzetí Panny Marie. Stavba je raně gotická a pochází z konce 13. století. Přestavěn byl v pozdně gotickém stylu ve druhé polovině 15. století, odkud pochází i kamenná deska nad jižní bránou s latinským nápisem, který v překladu do češtiny znamená. „Pečeť obce Svinů léta páně tisícího čtyřstého osmdesátého pátého“. Dnes je tam pouze kopie. Kostel se skládá ze tří lodí, které jsou završeny síťovou klenbou a presbytář žebrovou klenbou s hvězdovým vzorcem. Kopule věže, která musela být díky požáru přestavěna, a oltář jsou barokní. Sochy světců a Trhosvinenské Madonny umístěné kolem oltáře pochází z roku 1520. Kromě hlavního oltáře má kostel ještě čtyři boční, které patří čtyřem světcům sv. Janu Nepomuckému, sv. Josefu, sv. Vendelínovi a oltář v kapli sv. Barbory v přízemí věže. Dále stojí za povšimnutí rokoková kazatelna a určitě stále funkční varhany z počátku 18. století. Tento kostel patří mezi cenné památky jižních Čech. A před ním, na místě, kde dnes stojí kamenný kříž, již v roce 1355 stála kaple sv. Jana Křtitele, která celá shořela. Vydáme-li se jižním směrem asi dva kilometry za město, nalezneme přímo uprostřed přírody kostel Nejsvětější Trojice. Na tomto místě stála zřejmě již v 16. století poutní kaple a díky dobrovolným sbírkám na počátku 18. století na tomto místě mohl být postaven barokní kostel, jak ho známe dnes. Autor však není znám. Jak je patrné z názvu má kostel tři oltáře, dále tři štítů a tři věžičky. Okna jsou trojúhelníkového tvaru a kolem celé stavby se točí šestiboký ambit se třemi věžemi. Uvnitř kostela na stropě je velmi cenná nástropní freska pocházející z počátku 18. století od českobudějovického malíře Bonanella. Vedle kostela se nachází budova tehdejších lázní, které město provozovalo ještě na konci 19. století. Pod trojbokou kaplí vytryskává pramen léčivé vody, ve které si dodnes lidé oplachují své obličej, protože má prý léčivé účinky právě na oči. Každý rok v létě se u kostela koná pout' ⁵.

Přejdeme od kostelů ke světským stavbám. V údolí za Trhovými Svinými jihozápadním směrem se nachází Buškův hamr z přelomu 18. a 19. století, který je jako

jeden ze tří zachovaných v Čechách i funkční. Tento je ovšem se svými tři sty kilogramy nejtěžší. V devadesátých letech byl zrekonstruován a zpřístupněn veřejnosti a součástí prohlídky je také ukázka, jak pracuje jedinečný dubový buchar, kterému se říká kobyla. Ková rychlostí až 150 úderů za minutu. Hamr je umístěn ve velice krásném prostředí přímo v přírodě a na prostranství se celé léto konají divadelní vystoupení místních ochotníků, ale i větší koncerty slavných hudebníků a kapel ⁶.

Jako další zajímavost jsou v okolí Trhových Svinů rozsety tzv. milníky. Jedná se o válcovité kameny z 18. století, které ukazovaly směr a vzdálenost k nejbližším městům ⁵.

Na následujících fotografiích jsou zobrazena zmíněná místa v Trhových Svinech (viz Obr. č. 4-8).

Obrázek č. 4: Žižkovo náměstí v Trhových Svinech

Zdroj: (autorka 2011)

Obrázek č. 5: Radnice a kašna na náměstí v Trhových Svinech

Zdroj: (autorka 2011)

Obrázek č. 6: Poutní kostel Nejsvětější Trojice

Zdroj: (autorka 2011)

Obrázek č. 7: Trhové Sviny-pohled z kopce Kojzrok

Zdroj: (autorka 2011)

Obrázek č. 8: Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Zdroj: (autorka 2012)

4.5. Zajímavosti a osobnosti

4.5.1. Slavní rodáci

Emil Hácha

Narodil se 12. července roku 1872 v Trhových Svinech. Byl to překladatel, právník, prezident Česko-Slovenské republiky a státní prezident Protektorátu Čechy a Morava. Chodil na gymnázium v Českých Budějovicích, a poté šel studovat práva na Univerzitu Karlovu, kde odpromoval roku 1895. O tři roky později nastoupil v českém zemském místodržitelství, a co se týče práv, další zkušenosti nabyl v letech 1916-1918 u Nejvyššího správního soudního dvora ve Vídni jako dvorní rada. S Ferdinandem Pantůčkem založil Nejvyšší správní soud, jehož členem se stal roku 1918. Od roku 1924 působil jako docent na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Roku 1925 ho tehdejší prezident Tomáš Garrigue Masaryk jmenoval druhým prezidentem NSS. Další zajímavostí je Háchovo členství u haagského rozhodčího soudu.

Roku 1938 prožíval Hácha své těžké období, a to ze dvou osobních důvodů. Zemřela mu jeho manželka Marie, se kterou prožil šťastné manželství, a jeho jediná dcera procházela po jedenáctiletém manželství rozvodem.

Koncem tohoto roku, přesně 30. listopadu, ho z důvodu jeho neutrality a zkušeností s vedením NSS zvolili Česko-Slovenským prezidentem. Moc dlouho v klidu nezůstal a hned v březnu dalšího roku byl pozván na jednání do Německé říše. Tam, jak je známo, byl výhrůzkami přinucen souhlasit se vznikem Protektorátu Čechy a Morava. Snad bylo jedním z důvodů i přesvědčení, že budou hlavní představitelé Německa respektovat mezinárodní právní normy. Poté se nejprve snažil hájit česká práva. Protestoval u říšského protektora proti germanizaci, odmítl složit slib věrnosti Hitlerovi a požadoval o propuštění studentů vysokých škol.

Později se však možná i z psychických důvodů rychle zhoršoval jeho zdravotní stav, a po atentátu na Heidricha, kdy se nacistický nátlak ještě zvýšil, se docela zlomil. Arterioskleróza, kterou trpěl, se stále zhoršovala, a Hácha ztratil důvěru domácího odboje a nacisté už ho nepovažovali za důležitého. V půlce května byl zatčen a 27. června roku 1945 ve vězeňské nemocnici zemřel⁷.

Karel Valdauf

Narodil se 25. října roku 1913 v Trhových Svinech. Byl to český hudebník a skladatel, napsal přes 150 písní. Od roku 1928 studoval na vojenské škole, poté hrál u vojenské hudby. Roku 1942 založil svůj vlastní orchestr. O hudbě se učil od Štěpána Valtera, a od roku 1950 studoval skladbu u J. Řídkého a dirigování u B.Špidry a P.Dědečka.

Mezi jeho nejznámější skladby patří polky Březnická, Pod jednou střechou, a z valčíků jsou populární Až nás cesty svedou nebo Dva stíny. Zemřel v červenci roku 1982⁸.

4.5.2. Zdejší odlišnosti jazyka

Doudlebsko bylo uzavřený autonomní celek a každý kmen žil uzavřeně, bez zájmu o sousedy. To se odrazilo nejen ve zvláštностech v mluvě, ale také v obecném vývoji. Pro obyvatele Doudlebska byli bráni jako cizinci i sousední kmény z Čech, a o jiné národy se vůbec nestarali. Vlivem migrace, škol a přejímání spisovné češtiny ze středních Čech se jazykové rozdíly postupně stíraly, ale ještě naše babičky si pamatují, jak říkaly manželkám usedlíků, kteří pocházeli třeba jen z jiné části Čech, a to „Čechandy“ nebo „Moravky“. Dalším specifíkem, které zaznamenal kronikář Boček, bylo vyjadřování příslušnosti vlastníkovi příponami -ec, -ka a -ce. Například dodnes fungujícímu hostinci U Čáhů neřekne dnes nikdo jinak než „Čáhovka“. Nebo dům patřící Lukšovi je „Lukšovec“. Zajímavé jsou také zdvojněliny podstatných jmen jako miska-misalka (ne mistička), dále pes-pejsal, a také je tento jev častý u křestních jmen-Fanda-Fanal.

Dodnes dělá ve škole problém dětem skloňování přivlastňovacích přídavných jmen. Doma totiž neslyšíme od rodičů říkat tatínkův kabát, ale tatínkovo kabát, nebo tatínkovo kalhoty. Následek dlouholetého vlivu němčiny je kladení slovesa být na první místo ve větě. Např. Jsem šla nakoupit. (ne: Šla jsem...) A pokud se Svinenčan spálí, neřekne au, ale hajs, nebo hajsja. Další důležitý znak, i když dnes již ne tak častý je změkčování obojetných souhlásek. Např. Přinej sem vodu. Od maminek to již neuslyšíme, zato od babiček si to ještě mnozí z nás dobře pamatují. Jako místní zvláštnost se také objevoval zdvojený 3. pád. Např. To ti tobě povídám. Další odlišné výrazy viz Tab. č. 5. (John, Poláková 2006).

Tabulka č. 5: Zde jsou některé výrazy, které se zde užívaly, nebo užívají.

- <i>bjič</i> -bič	- <i>krapet</i> -trochu
- <i>Budějce</i> -Budějice	- <i>Mouřice</i> -Mohuřice
- <i>čož to</i> -copak to	- <i>pocajdle</i> -potud
- <i>drbák</i> -knedlík ze strouhaných brambor	- <i>roužnout</i> -rozsvítt
- <i>jakš to</i> -jak to	- <i>svarba</i> -svatba
- <i>koprvátko</i> -poklička	- <i>vajdlink</i> -hluboká mísa

5. PŘEDSTAVENÍ VÝUKOVÉHO MATERIÁLU

Při zpracovávání výukového materiálu jsem vycházela z cílů, kompetencí a vymezeného učiva ve vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“ v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání a ze Školního vzdělávacího programu ZŠ v Trhových Svinech s názvem „Naše šance“. Dle něj jsem vybírala do programu vhodná témata vztahující se k městu a jeho okolí (viz Tab. č. 6).

Tabulka č. 6: Vzdělávací obsah ŠVP Naše šance je členěn do těchto tematických celků.

<u>1)Trhové Sviny</u> -seznámení s historií a současností obce, poznávání průmyslu a kulturního života v obci
<u>2)Naučná stezka</u> -uvědomování si nezbytnosti ochrany trhvosvinenské přírody a lidských výtvorů
<u>3)Okolí vesnice</u> -rozvíjení schopnosti vyprávět o místě svého bydliště a jeho výjimečnosti
<u>4)Krajina jižních Čech</u> -praktické činnosti s mapou, vyhledávání zajímavostí prostřednictvím knih a časopisů
<u>5)Města regionu</u> -návštěva některého z měst regionu, vyhledávání informací o městech, jejich historii i současnosti, seznámení s nejbližším hraničním přechodem

Zdroj: ŠVP-Naše šance (2007)

Při tvoření aktivit zahrnující vybrané učivo jsem brala v potaz rozvíjení žákových klíčových kompetencí. Dále jsem se inspirovala pojetím zpracování těchto kompetencí v učebnici a metodické příručce Život v našem regionu od Kühnlové, kde je dané učivo představováno žákům smysluplně, s ohledem na dětskou vnímavost a zvědavost, s upřednostněním praktických informací, potřebné pro život, před mechanickým zapamatováváním si nadbytečných informací. Jako jedním z dalších zdrojů výběru a zpracování informací jsem použila svou vlastní intuici a selský rozum, kdy jsem se snažila vybrat pro žáky informace, se kterými by jako obyvatelé tohoto města a kraje měli být seznámeni, ale které nejsou konkrétně uvedeny ve vzdělávacích programech, jelikož jsou specifické pro toto město, nebo kraj.

V souladu s moderním pojetím výuky si i má příručka klade za cíl podat žákům informace o jejich místě bydliště co nejzajímavěji, pomocí interaktivního výukového materiálu, který je nejen u dětí velmi oblíben a díky němuž se příjemným způsobem dají oživit vyučovací hodiny. Tím bych také chtěla podotknout, že práce s interaktivní tabulí není spásou ve výuce a měla by být doplňkem k dalším pestrým pomůckám, metodám a formám výuky.

Informace o Trhvosviensku jsou vsazeny do učiva o České republice, se kterým se žáci seznamují v hodinách vlastivědy, s podrobnějším zaměřením na náš mikroregion, respektive co se týče fyzické geografie je látka širě zaměřena na Jihočeský kraj.

V průběhu tvorby výukového materiálu jsem průběžně postup konzultovala s pedagogy základní školy v Trhových Svinech, pro které je materiál určen především. A to z toho důvodu, že pedagog s dlouholetou praxí a s osobním vztahem k místním žákům lépe a s nadhledem posoudil využití materiálu, a pomohl doladit detaily, které jsem já jako tvůrce snadno přehlédla, nebo nedomyslela.

Výklad informací jsem založila na vědomí, že je materiál určen pro žáky druhého období prvního stupně, tedy 4. a 5. třídy, tudíž mají již nějaké alespoň minimální povědomí o světě a o místě svého bydliště. Nové informace jsem se snažila formulovat v podobě otázek, uvádějících do brainstormingu a řízené diskuse, spíše než holý výklad informací, bez aktivizace dětských smyslů. K novým informacím se tedy dostanou přes to, co již znají, a to způsobem, který nutí žáky přemýšlet.

Výukový materiál je rozdělen na tři hlavní projekty: Příroda kolem nás, Život v Trhových Svinech a Historie, památky, zajímavosti. Každý z nich je jako samostatný soubor SMART, který je dále členěný na dílčí oddíly dle podtémat, které jsou odděleny v programu jako jednotlivé skupiny.

První projekt s názvem „Příroda kolem nás“ zahrnuje informace z tematických celků 2, 4, a 5 ze ŠVP (viz Tab. č. 6). Při práci s mapami jsem se snažila nejprve zahrnout mikroregion do státu a kraje, a pro lepší orientaci jsem proto ke každému výřezu mapy Jihočeského kraje přidala mapu celé ČR s vyznačeným výřezem zkoumané oblasti, aby měli žáci neustále před očima polohu našeho města a kraje. Při jakýchkoliv otázkách týkajících se mapy, jsem do slidů záměrně zahrnula obrázek mapy ČR různého charakteru, podle probírané látky. Žáci tedy mají neustále na očích mapu ČR, i když se zrovna nepracuje s atlasem. Pro plné využití možností tabule je téměř ve

všech slidech alespoň jeden prvek, který je interaktivní, ať už se jedná o odkrytí správného řešení, nebo různé hry, spojování apod. Slide o městech našeho kraje zahrnuje mimo jiné i samostatnou práci žáků při vyhledávání informací a tvorbu referátu. Motivační otázky jsou vždy formulovány tak, aby žák nejdříve hovořil o tom, co ví, a je mu známé. Na to pak navazují obtížnější zadání, kdy se buď společně s vedením učitele, nebo samostatně vyhledáváním informací dostane k nové látce. Např. při výuce o zemském povrchu nebo vodstvu, se vychází ze znalostí, které mají žáci z obecných hodin vlastivědy, jako co označují barvy na mapě apod. Zopakují si pohoří, co znají a pak se teprve učitel zaměří detailněji na oblast Jihočeského kraje a okolí Trhových Svinů. Jako nadpis pro slide s řekami jsem použila vlastní verš zahrnující slovo meandr, díky němuž žáci poznají nové slovo, a dle učitelovy nápovědy tipují, co znamená. Učivo o fauně a floře jsem zapojila pouze okrajově pro kompletnost a různorodost programu. Tato látka se v souvislosti s mikroregionem z hlediska obsáhlosti informací příliš neliší od obecného vlastivědného učiva. Tyto aktivity pracují s fotografiemi, které jsou řádně ocitované v seznamu zdrojů, ale v tomto případě nemohly být pojmenovány, jelikož je žáci mají přiřazovat k názvům. S doplňujícími informacemi o fauně a floře týkajícími se konkrétně Trhvosvinenska žáci pracují při následném výletu Trhvosvinenskou stezkou, ke které jsou v tomto projektu vytvořeny instrukční slidy, které uvádí žáky do „badatelské“ činnosti, při níž dobrodružným způsobem společně projdou stezku a nasbírané informace následně použijí v projektu. Při týmové práci na výletu Trhvosvinenskou stezkou se žáci učí vyhledávat informace, třídit podstatné od nepodstatného a také spolupracovat ve skupině. Téma ochrany přírody je v tomto projektu vázáno na exkurzi do čističky odpadních vod, ke které je v projektu vytvořen kvíz, který ověří žákovo pochopení funkce čističky.

Druhý projekt „Historie, památky, zajímavosti“ obsahuje informace z tematických celků 1 a 3 ze ŠVP (viz Tab. č. 6). Projekt týkající se historie začíná osvětlením pojmu pověst, dále z širšího hlediska si žáci připomenou pověsti, o kterých se učili a které znají, a následuje hlasová nahrávka pověsti o vzniku Trhových Svinů. Pro kontrolu a pochopení je za úkol samostatná slohová práce-shrnutí vlastními slovy děj příběhu. Další pověst je představena jako text, kde jsou vybrané pojmy nahrazeny obrázky, což rozvíjí dětskou představivost a je to pro ně zajímavější. Pro upevnění děje následuje slide s chronologickým řazením vybraných vět, tentokrát na tabuli s kontrolou. Projekt pokračuje přehledem historických událostí, které byly nějak významné pro město Trhové Sviny. Zde je snaha o uvědomění si rozdílného života

našich předků a důležitých historických mezníků, dobrých i špatných, a jaký měly vliv na rozvoj města a život občanů. S tím souvisí i seznámení s dřívější místní mlouvou, která dnes již vymizela. Krátké seznámení s místními památkami i s památkami jižních Čech společně s ostatním historickým učivem má za cíl rozvinout žákovu povědomí o historii a kladný zodpovědný vztah k hodnotám, které nám naši předci zanechali. V tomto projektu se žáci také dovědí o dvou významných místních rodácích.

Třetí projekt, stejně jako předešlý, tematicky zapadá do 1. a 3. celku ze ŠVP (viz Tab. č. 6). Zabývá se tentokrát aktuálním životem občana města Trhové Sviny. S pomocí programu žáci poznávají místní instituce, jako městský úřad, policii nebo polikliniku a dozvídají se, pro jaký účel ve městě jsou, a jak se využívají. Žáci dále poznávají místní kulturní život a možnosti volnočasových aktivit a sportu. Sami si zkouší průzkum krátkým dotazníkem, který mohou předložit kamarádům a rodině, co ve městě mají rádi a co jim zde zase chybí. Poté navrhnou vylepšení. Tím jsou vedeni k aktivnímu přístupu v podílení se na rozvoji města. Jsou také seznámeni s možností povolání, které město a okolí nabízí. Tentokrát zjišťují od rodičů, jaké je nejčastější povolání a sami sdělují v řízené diskuzi, čím by chtěli být, až dospějí, a co by pro to museli udělat. Uvědomí si tak vlastní zodpovědnost za budoucí život a vzdělávání. K tomu je připravena exkurze do funkční technické památky Buškovo hamru. Celý tento poslední projekt je zaměřen na praktické informace a dovednosti, které jsou nezbytné pro život občanů města Trhové Sviny.

5.1. Postřehy z uvedení výukového programu do praxe

Na začátek musím podotknout technické faktory, které narušují výukový program a způsobují občasně nesrovnalosti v mojí práci. Jednou z nich jsou nepochopitelné chyby ukládání a upravování různých prvků v materiálu. Stává se, že upravený materiál, řádně uložený se při opětovném otevření tváří jako před úpravou. Dále se nedostatky projeví v zaměňování fotografií použitých v jednom výukovém materiálu. Jednoduše se prohodí dvě fotografie, které jsou přitom uloženy každá v jiné části a jsou i na jiné straně materiálu. Tyto nedostatky snad bude řešit případný „upgrade“ programu SMART.

Další faktor, který může způsobit problémy je odlišnost verzí programu SMART v laptopu, ve kterém je program vytvářen s verzí instalovanou na SMART board, kde se program používá. To co je v laptopu interaktivní, na tabuli nemusí

fungovat. Jinak co se týče práce přímo z tabulí, jsou tu jisté nedokonalosti, které brzdí plynulost výuky. Plátno tabule je z materiálu, který reaguje pouze na přiložené psací tužky, nebo na suché prsty. Bohužel, děti je mívají často opocené a tak mívají problém s přesouváním předmětů, nebo s celkovou reakcí tabule na dotek. V některých třídách tento problém vyřešily paní učitelky tak, že se děti dotýkají tabule kloubem ukazováčku, což je tedy docela nepříjemné. Jelikož jsem díky svolení pana ředitele mohla absolvovat jedno ze školení na interaktivní tabuli, které se konalo pro ZŠ v Trhových Svinech, ptala jsem se odborníka, jestli neuvažovali v dalším „upgradu“ programu přidat další interaktivní „pero“, která by sloužila pouze k manipulaci s objekty, nikoliv na psaní. Poradil mi, že se tento problém vyřeší jednoduše, a to tak, že se vyjme z přihrádky některé barevné „pero“ a na jeho místo se položí jakýkoliv předmět, který zakryje kontakt. Barevné „pero“ pak poslouží místo prstu.

Takto je řešené i na jiné interaktivní tabuli Active Board, se kterou jsem také měla možnost pracovat. Na té se pracuje pouze s jedním typem psací potřeby, se kterým se dělají všechny úkony. Na ruku tabule nereaguje, ale zato na rozdíl od tabule Smart board může na tabuli Active Board pracovat více žáků najednou.

Jako poslední nedostatek bych vytkla nutnost jednou za čas tabuli kalibrovat, jinak interaktivní „pero“ za nějakou dobu píše klidně až 5 cm od místa doteku, s čímž se nedá v podstatě pracovat.

Výukový materiál jsem osobně testovala na žácích 4. ročníků na ZŠ v Trhových Svinech. Vypracovávali jsme společně dané části na interaktivní tabuli. S pochopením jednotlivých částí výukového materiálu neměli žáci větší obtíže. Některé úkoly a otázky byly pro ně snazší, jako např. pojmenování živočichů nebo listnatých stromů, s nimiž se již setkali dříve a to nejen v hodinách přírodovědy. Při řešení složitějších otázek jako např. výhody a nevýhody polohy našeho města pomohly navádějící otázky a řízená diskuse a žáci nakonec byli velmi přemýšliví a aktivní. Celkově je výuka s touto pomůckou moc bavila a při konečném hodnocení mi bylo sděleno, že obtížnost byla zvolena adekvátní, některé části žákům přišly obtížnější, jiné snazší. Záleží také na tom, jak se hodiny regionální výchovy sladí s hodinami vlastivědy a přírodovědy. V těchto zkušebních třídách probírali látku týkající se České republiky na začátku školního roku, tedy i úkoly a otázky tohoto typu konkrétně o mikroregionu nečinily žákům větší obtíže. Kdežto přírodovědná témata přichází ve výuce na řadu až ve druhém pololetí, takže části programu takto zaměřené by bylo vhodné zařadit do výuky až později ve druhém pololetí.

6. ZÁVĚR

Hlavním cílem mé diplomové práce bylo vytvořit výukový program pro výuku regionální výchovy ve čtvrtých ročnících základní školy v Trhových Svinech. K tomu bylo potřeba nejprve prostudovat odbornou literaturu a shrnout do teoretické části fyzicko-geografické i socioekonomické informace o sledovaném území. Kromě toho bylo nutné prostudovat zdroje zabývající se tvorbou multimediálních pomůcek a samozřejmě kurikulární dokumenty, na jejichž základě byly nakonec vybrány vhodné okruhy informací utříděné do tří projektů programu. Interaktivní materiál kompletně zahrnuje cílové učivo z tematických celků školního vzdělávacího programu, které je žákům představeno různým typem aktivit a metod, které rozvíjí klíčové kompetence žáka. Při tvorbě programu jsem se potýkala s mnohými potížemi technického typu, ať už v samotném programu, nebo později při uvádění do praxe při práci s interaktivní tabulí. To ovšem k technice patří, a učitel, který s těmito pomůckami pracuje, musí být vždy připraven na to, že technika někdy může selhat.

Myslím si, že cíle diplomové práce byly naplněny a soudím tak především skrze kladnou zpětnou vazbu při praktickém vyzkoušení programu ve výuce, kterou mi poskytli žáci i učitelé, pro které byl program vytvořen.

Vzhledem ke komplexnosti informací v teoretické i praktické části práce je tento materiál vhodný nejen pro účely výuky, ale také pro kohokoliv, kdo se chce dozvědět něco o mikroregionu Trhvosvinenska, o kterém, dle mého hlediska, není dostatek pramenů. Přitom se jedná o území, které patří bezpochyby k těm, které si stále zachovávají svůj přírodní ráz a které si zaslouží do budoucna více pozornosti.

7. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- ALBRECHT, J. A KOL. (2003): Českobudějovicko - Chráněná území ČR, 8.. Brno: AOPK ČR. 807 s.
- CULEK, M. A KOL. (1995): Biogeografické členění České republiky. Praha: Enigma. 347 s.
- ČERVINKA, P. A KOL. (2003): Zeměpis České republiky, učebnice pro střední školy. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, s.r.o. 95s.
- DEMEK, J., MACKOVČIN, P. A KOL. (2006): Zeměpisný lexikon ČR, Hory a nížiny. Brno: AOPK ČR. 582 s. + mapa + CD
- FÍŠER, Z. (2008): Od Šumavy k Novohradským horám. Praha: Regia. 206 s.
- FREDETTEOVÁ, N. A KOL. (2003): Země, poznáváme naši planetu. Praha: Fortuna Print. 128 s.
- HEIMRICHOVÁ, R., LUDVÍK, M. (1986): Turistic. průvodce ČSSR-Jižní Čechy. Praha: Olympia. 381 s.
- HOKR, V. A KOL. (2003): Paměti Slepíčních hor, průvodce naučnou cyklotrasou. Nové Hrady: Novohradská občanská společnost. 77 s.
- HOKR, V. A KOL. (2003): Paměti Vitorazska, průvodce naučnou cyklotrasou. Nové Hrady: Novohradská občanská společnost. 110 s.
- HOKR, V., GOLOMBEK, V. (2003): Paměti Novohradska, průvodce naučnou cyklotrasou a Terčíným údolím. Nové Hrady: Novohradská občanská společnost. 94 s.
- CHÁBERA, S. (1998): Fyzický zeměpis jižních Čech. České Budějovice: Jihočeská univerzita. 139 s.
- CHALUPA, P. (1998): Geografie České republiky. Brno: Masarykova Univerzita. 79 s.
- CHLUPÁČ, I., A KOL. (2002): Geologická minulost České republiky. Academia, Praha. 436 s.
- JOHN, J., POLÁKOVÁ, M. (2006): Mé, tvé, naše Trhové Sviny. Velešín: Nakladatelství Růže. 227 s.

- KOLEKTIV AUTORŮ (2007): Atlas podnebí Česka. Praha: ČHMÚ, Olomouc: UP. 255 s.
- KOLEKTIV AUTORŮ (2000): Školní atlas České republiky. Praha: Kartografie Praha. 32 s.
- KOLEKTIV AUTORŮ (2001): Školní atlas světa. Praha: Kartografie Praha. 148 s.
- KOZÁK, J. A KOL. (2009): Atlas půd České Republiky. Praha: ČZU. 150 s.
- KŮRKA, K. (1936): Trhové Sviny Trhové Sviny.
- KÜHNLOVÁ, H. (2007): Život v našem regionu. Plzeň: Fraus. 74 s.
- LUDVÍK, M. A KOL. (1986): Jižní Čechy, turistický průvodce ČSSR. Praha: Olympia. 381 s
- PAVLÍČEK, V. (2009): Mineralogické a geologické zajímavosti Trhvosvinenska (1)- Šperkový kámen vltavín. Trhvosvinenské listy, roč. 19, č. 4, s. 7.
- PAVLÍČEK, V. (2009): Mineralogické a geologické zajímavosti Trhvosvinenska (4)- Skalní mísy. Trhvosvinenské listy, roč. 19, č. 10, s. 9-10.
- PAVLÍČEK, V. (2010): Mineralogické a geologické zajímavosti Trhvosvinenska (8)- Šeptající kameny. Trhvosvinenské listy, roč. 20, č. 10, s. 11-12.
- QUITT, E. (1971): Klimatické oblasti Československa. Praha: Studia geographica 16. 73 s.
- SLAVÍK, F. (1952): Vznik a výskyt nerostů. Přírodovědné vydavatelství. 174 s.
- ŠTIKOVÁ, V. (2003): Přírodověda 4, učebnice pro 4. ročník základní školy. Brno: Nová škola, s.r.o. 56 s.
- ŠTIKOVÁ, V., TABARKOVÁ, J. (2008): Vlastivěda 4, učebnice pro 4. ročník základní školy. Brno: NOVÁ ŠKOLA, s.r.o. 50 s.
- TOMÁŠEK, M. (2000): Půdy České Republiky. Praha: Český geologický ústav. 68 s.
- VACEK, J. (1945): Vzpomínky na dny osvobození v květnu 1945 v Trhových Svinech. Rukopis.

VLČEK, V. A KOL. (1984): Zeměpisný lexikon ČSR, Vodní toky a nádrže. Praha: Academia. 316 s.

TOLASZ, R. A KOL. (2007): Atlas podnebí Česka. 1. vyd., ČHMÚ; UP v Olomouci, Praha: Olomouc. 255 s.

Odborné články:

BRDIČKA, B. (2011): Jak moderní technologie ovlivňují vzdělávání in Metodický portál – příležitost pro učitele: Sborník k závěrečné konferenci projektu Metodika II. Praha : NÚV, divize VÚP a divize NÚOV

Periodika:

Trhvosvinenské listy

Země světa

Kurikulární dokumenty:

KOLEKTIV (2004): Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. VÚP Praha

KOLEKTIV (2007): Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání- Naše šance. ZŠ Trhové Sviny

Diplomové práce:

BABKOVÁ, L., (2011): Multimediální výuka regionální geografie Afriky na 2. stupni ZŠ, PF JČU.

HORNÍKOVÁ, R., (2010): Multimediální výukový program pro výuku místního regionu na 1. stupni ZŠ (Sedlčansko), PF JČU.

ILKOVÁ, L., (2010): Metodika výuky prvouky a vlastivědy regionu na příkladu Znojemska, PF JČU.

KOLÁŘ, F., (2010): Kulturní dědictví jako jeden z faktorů rozvoje obce a regionu, Provozně ekonomická fakulta ČZU.

Internetové zdroje:

- 1) http://www.trasovnik.cz/k_jihoc/cesbud/cesbud.asp
- 2) [http://www.cbudejovice.czso.cz/xc/edicniplan.nsf/t/C6002783C7/\\$File/3113.pdf](http://www.cbudejovice.czso.cz/xc/edicniplan.nsf/t/C6002783C7/$File/3113.pdf)
- 3) <http://www.trhovosvinensko.cz>
- 4) <http://mapy.geology.cz/website/geoinfo/viewer2.htm>
- 5) <http://www.tsviny.cz/pages/stranka.php?id=86>
- 6) <http://www.buskuv-hamr.cz/view.php?cislocclanku=2008040001>
- 7) <http://www.hacha.cz>
- 8) http://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Valdauf

Seznam zdrojů použitých v programu SMART

Projekt Příroda kolem nás:

Obr. 1

<http://www.zemepis.com/krajecr.php>

Obr. 2

<http://spravnimapa.topograf.cz/jihocesky-kraj>

Obr. 3

<http://www.zemepis.com/smkraje.php>

Obr. 4

ŠTIKOVÁ, V., TABARKOVÁ, J. (2008): Vlastivěda 4, učebnice pro 4. ročník základní školy. Brno: NOVÁ ŠKOLA, s.r.o. 50 s.

Obr. 5

<http://www.mendelova.cz/trida/4-b/odkazy/cas-549>

Obr. 6

<http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/jihocesky-kraj/regionalni-informace/o-kraji>

Obr. 7

<http://www.zemepis.com/ozmcr.php>

Obr. 8

<http://www.zemepis.com/reky2.php>

Obr. 9

<http://lesuzdar.lesy-cr.cz/clanky/lipa-vyznamna-drevina-z-danickeho-lesa/>

Obr. 10

http://botanika.borec.cz/dub_letni.php

Obr. 11

<http://www.biolib.cz/cz/taxonimage/id14145/>

Obr. 12

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Bukovit%C3%A9>

Obr. 13

<http://kareldrabek.blog.idnes.cz/c/135462/Kvety-jara-Briza-belokora.html>

Obr. 14

http://michal-duda.euweb.cz/smrk_ztepily.jpg

Obr. 15

<http://www.uspza.cz/index.php?id=10320>

Obr. 16

http://michal-duda.euweb.cz/borovice_lesni.jpg

Obr. 17

<http://rostliny.nikde.cz/rostliny-evropy/414/lathyrus-pratensis-l-hrachor-lucni>

Obr. 18

<http://www.calflora.net/bloomingplants/tallfescue.html>

Obr. 19

http://botanika.borec.cz/smetanka_lekarska_prava.php

Obr. 20

<http://www.wmap.cz/opk/vmp/ros/ros6726.htm>

Obr. 21

<http://winxs.blog.cz/en/0803/kopretina-bila>

Obr. 22

<http://www.digimanie.cz/galerie/showimage.php?i=1217>

Obr. 23

http://hobby.idnes.cz/lilie-zlatohlavek-lilium-martagon-d5r-herbar.aspx?c=A080722_110928_herbar_lud

Obr. 24

<http://www.garten.cz/a/cz/3618-hepatica-nobilis-jaternik-podleska/>

Obr. 25

<http://www.vilem-zak.cz/foto/orsej-jarni/>

Obr. 26

<http://stromy.tachov-mesto.cz/?page=souteze2>

Obr. 27

<http://www.profizahrada.cz/a/cz/2770-acer-platanoides-globosum-javor-mlec/>

Obr. 28

<http://listnate-kere.atlasrostlin.cz/briza-belokora>

Obr. 29

<http://www.sharkan.net/100-buk-lesni-buk-lesny-fagus-sylvatica-atropunicea>

Obr. 30

<http://www.fajnestromy.cz/listnate-dreviny/dub-letni-quercus-robur-velke-losiny/dub-letni-quercus-robur-velke-losiny.html>

Obr. 31

<http://www.yupedia.com/norway-spruce-nice-tree-in-norway.html>

Obr. 32

[http://wiki.rvp.cz/Kabinet/Obrazky/0.Biologicka_klasifikace/%C5%98%C3%AD%C5%A1e%3A_rostliny_\(Plantae\)/oddeleni_nahosemenne/trida_jehlicnany/rad_borovicotvare/celed_borovice/Borovice_lesn%C3%AD](http://wiki.rvp.cz/Kabinet/Obrazky/0.Biologicka_klasifikace/%C5%98%C3%AD%C5%A1e%3A_rostliny_(Plantae)/oddeleni_nahosemenne/trida_jehlicnany/rad_borovicotvare/celed_borovice/Borovice_lesn%C3%AD)

Obr. 33

http://www.gardensandplants.com/uk/plant.aspx?plant_id=7

Obr. 34

http://cs.wikipedia.org/wiki/Vla%C5%A1tovka_obecn%C3%A1

Obr. 35

http://cs.wikipedia.org/wiki/Po%C5%A1tolka_obecn%C3%A1

Obr. 36

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Li%C5%A1ka_obecn%C3%A1_\(%C5%A1elma\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Li%C5%A1ka_obecn%C3%A1_(%C5%A1elma))

Obr. 37

http://cs.wikipedia.org/wiki/Prase_divok%C3%A9

Obr. 38

http://cs.wikipedia.org/wiki/Jelen_lesn%C3%AD

Obr. 39

http://cs.wikipedia.org/wiki/Zaj%C3%ADc_poIn%C3%AD

Obr. 40

http://cs.wikipedia.org/wiki/Hrabo%C5%A1_poIn%C3%AD

Obr. 41

http://cs.wikipedia.org/wiki/Ba%C5%BEant_obecn%C3%BD

Obr. 42

(autorka 2012)

Obr. 43

<http://www.m-daciccko.cz/page.php?fp=fotogalerie/jarni-krajina&idtbl=2&mtid=42&itemid=58&pozice=4>

Projekt Historie, památky, zajímavosti

Obr. 1

http://www.guh.cz/edu/bi/biologie_obratlovci/html05/foto_066.html

Obr. 2

<http://prasecirypak.blog.cz/profil>

Obr. 3

<http://zvony.com/38-zvon-do-zvonice-prumer-18-cm.html>

Obr. 4

<http://www.petrbalas.cz/bestovice/urednideska.php3>

Obr. 5

<http://okna-dvere.ic.cz/okna.html>

Obr. 6

<http://moradpour.com/2011/07/29/leaders-who-fail-the-horse-carriage-syndrome/>

Obr. 7

<http://www.poho.cz/jak-jsem-mel-zapal-plic-cast-prvni/>

Obr. 8

<http://www.zijemenaplno.cz/Clanky/a218-Puvabnou-krajinou-Trhosvinenska.aspx>

Obr. 9

<http://www.jiznicechy.org/cz/index.php?path=mest/sviny1.htm>

Obr. 10

<http://www.ceskamesta.cz/mesto-trhove-sviny-p77350.html>

Obr. 11

<http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/prezidenti-v-minulosti/emil-hacha.shtml>

Obr. 12

<http://vavrovanka.webgarden.cz/repertoar>

Obr. 13

<http://euportal.parlamentnilisty.cz/Articles/5586-hus-husitstvi-a-kalisnictvi.aspx>

Obr. 14

<http://vseovinu.vachta.cz/index.php?lan=cs&right=karta&action=detail&id=318635>

Příloha -Ktož jsú boží bojovníci

<http://uloz.to/x1ssoS/choral-ktoz-jsu-bozi-bojovnici-sample-mp3>

Projekt Život v Trhových Svinech

Obr. 1

<http://www.kamsi.info/Trhove-Sviny/>

Obr. 2

autorka (2002)

Obr. 3

<http://www.predskolaci.cz/?p=6310>

Obr. 4

<http://www.predskolaci.cz/?p=6310>

Obr. 5

<http://www.predskolaci.cz/?p=6310>

Obr. 6

<http://www.predskolaci.cz/?p=6310>

Obr. 7

<http://www.predskolaci.cz/?p=6310>

Obr. 8

<http://www.predskolaci.cz/?p=6310>

Obr. 9

<http://www.predskolaci.cz/?p=6310>

Obr. 10

<http://www.predskolaci.cz/?p=6310>

Obr. 11

<http://www.predskolaci.cz/?p=6310>

Obr. 12

<http://citadela-litvinov.cz/index.php/2011/04/kino-nehraje-3/>

Obr. 13

<http://www.ikaros.cz/na-kole-a-pesky-za-historii-a-prirodou-v-okoli-borovan-trhovych-svinu-a-novych-hradu>

Obr. 14

<http://www.kovarskevyhne.cz/?page=anvils>

Obr. 15

http://nm_cz.cowley.netservis.cz/vystava-detail.php?f_id=208

Obr. 16

<http://curiavitkov.cz/prace73.html>

Obr. 17

<http://www.vesko.cz/hoblik-hladik-b45-39609.html>

8. PŘÍLOHY

8.1. Metodická příručka pro učitele s náhledy programu

Tato výuková pomůcka s názvem „Poznáváme místo, kde žijeme“ je určena pro zpestření hodin regionální výchovy, která je společně s hodinami prvouky vyučována ve čtvrtých ročnících na ZŠ v Trhových Svinech. Proto není jedinou možnou pomůckou a neobsahuje veškeré informace, které by jinak měla obsahovat učebnice vlastivědy a přírodovědy. Je tedy bráno v potaz, že obecné informace se žáci dozvídají právě v hodinách prvouky a na to navazuje tento výukový program s konkrétnějším zaměřením přímo na oblast Trhvosvinenska a Jihočeského kraje v užším měřítku. Pouze projekt „Příroda kolem nás“ je zobecněn, a to z toho důvodu, že obecné fyzicko-geografické informace, které se vyučují v prvouce o celé ČR, se shodují s těmi, týkajícími se našeho kraje.

Výukový materiál je rozdělen na tři projekty-Příroda kolem nás, Život v Trhových Svinech a Historie, památky, zajímavosti. Vzhledem k objemnosti materiálu je každý z nich jako samostatný soubor. Po otevření jednoho ze souborů, se objeví hlavní stránka, kde si kliknutím vyberete, jaké další téma bude procvičováno. V této příručce naleznete návod, jak používat tento materiál ve výuce. Při používání této pomůcky může učitel postupovat podle informací z výukového materiálu, nebo si vzít inspiraci a použít ho jen jako pracovní listy na procvičení znalostí žáka.

Na konci každého projektu zde v příručce je shrnuto učivo, které se zde vyskytuje, užité metody a mezipředmětové vztahy.

Celý materiál i jeho používání je „user friendly“, což znamená, že je velmi jednoduché ho používat, a ke všem úkonům jsou instrukce, a pokud ne, tak je zřejmé, na co se má případně kliknout.

Na konci příručky je seznam použitých zdrojů řazený dle čísel obrázků.

Příroda kolem nás

Slide č. 1-Po otevření souboru s tímto názvem se vám objeví tento hlavní slide. Kliknete si tedy na jakékoliv téma a přesměruje vás to dále.

1)Základní informace a poloha

Slide č. 2-Na úvod tématu o našem regionu učitel zahájí debatu o tom, co žáci ví o svém místě bydliště, jestli by dokázali ukázat na mapě Evropy a světa Českou republiku a na mapě ČR Trhové Sviny.

-žáci ve dvojicích vyhledají na mapě světa Evropu, na mapě Evropy ČR a na mapě ČR Trhové Sviny, popř. přibližné místo, kde se nachází.

-žáci s učitelem postupují dle informací ve slidu a nakonec na připravené řádky složí podle odlišených barev názvy sousedních států ČR.

Slide č. 3-Na dalším slidu je mapa krajů se skrytými názvy sousedních států, při kliknutí do bílého prostoru za hranice ČR se vždy objeví daný název pro kontrolu, a aby žáci měli na očích jejich polohu.

Slide č. 4-Zde se hovoří o krajském městě, o významných městech jihočeského kraje a pod mapkou je úkol (hvězdička).

Slide č. 5-Na konec je zde slepá mapka, která ověří znalosti předchozích informací. Pro kontrolu se klikne na tlačítko ŘEŠENÍ a objeví se další strana s řešením.

2)Podnebí v našem kraji

Slide č. 7-Toto téma je jen nakousnuto v jednom slidu, kde se ověří obecné znalosti z hodin vlastivědy

-hvězdička s úkolem-děti si doma zkusí změřit průměrnou denní teplotu

3)Pohoří a vodstvo

-Na úvod učitel může opět zahájit debatu, které pohoří děti znají, jestli znají nějaké v naší blízkosti, atd. Vezmeme žáky např. v hodině tělocviku na procházku, nebo běh přírodou na nějaké vyvýšené místo např. kopec Kojzrok a ukazujeme si reliéf krajiny s pohořími, které uvidí. V závislosti na orientaci a předchozí naučené světové strany si s sebou mohou vzít buzoly a určovat azimuty jednotlivých vyvýšených bodů, nebo pohoří kolem.

Slide č. 8-Zde jsou opět všechny instrukce poznamenány

-pod otázkou č. 3 je na výběr z několika pohoří ČR, ze kterých mají žáci vybrat ta, která jsou v Jižních Čechách-při poklepání mapky se objeví řešení a další otázky.

Slide č. 10-Na další straně se po kliknutí na otazník objeví odpověď na otázku v zadání-NÍŽINY.

-dále žáci přiřadí k barevné stupnici názvy podle členitosti povrchu-rovina, pahorkatina, vrchovina, hornatina.

Slide č. 11-Na další straně žáci přetáhnou pojem ke správné definici-pro kontrolu kliknout na Check.

Slide č.12-po kliknutí na Č. Budějovice se zobrazí Jihočeské pánve

-na té samé straně dole je ještě otázka k rybníku Rožmberk a hvězdička s úkolem.

Slide č. 13-V tomto slidu je zvětšená mapa vodstva jihočeského kraje-záměrně zjednodušená pro lepší představu

-Svinenský potok a Farská stoka tam není, stačí poznamenat, že jsou malé, proti zobrazeným řekám.

-po kliknutí na modré tlačítko se zobrazí odpověď-Svinenský potok a Farská stoka.

Slide č. 14-Následující slide ověří znalosti ohledně povrchu Jihočeského kraje-pohoří, pánve, vodstvo

-žáci přiřazují čísla na místo, kde se nachází daný útvar+ vysvětlí, co označuje název-po kliknutí na tlačítko se zobrazí strana s řešením

4)Rostliny

Slide č. 16-Úvodní strana-po kliknutí na nějakou ze skupin rostlin se zobrazí strana s těmito konkrétními rostlinami.

Slide č. 17-Listnaté stromy-žáci dle instrukcí přiřazují z obou stran k názvům stromů.

-dole je opět tlačítko, které vás odkáže na další stranu s řešením a doplňujícími informacemi k jednotlivým stromům

Slide č. 19-Zde se také přiřazují obrázky k názvům-pro kontrolu se klikne na tlačítko a odkáže vás to na stranu se správným řešením a s nějakými informacemi o jednotlivých stromech.

Slide č. 21-Na této straně se opět přiřazují obrázky k názvům tentokrát lučních květin. Na následující straně je pro kontrolu správné řešení. Lze se na něj dostat také přes tlačítko ŘEŠENÍ.

Slide č. 23-Stejný postup je i u poslední skupiny rostlin, které rostou blízko řek. Přes tlačítko ŘEŠENÍ se opět dostanete na následující stranu.

Slide č. 25-Na poslední straně věnující se rostlinám je aktivita na rozřazení stromů do skupiny listnatých, nebo jehličnatých.

5) Živočichové

Slide č. 26-Zde se žákům klade otázka, jestli umí pojmenovat jednotlivá zvířata

-kontrola-při kliknutí na ruku.

Slide č. 27- Kontrolní slide pro pojmenování živočichů.

8) Výlety

PŘÍRODOVĚDNÁ NAUČNÁ STEZKA

-při vyučování ještě před samotným výletem (vycházkou) probereme s dětmi základní informace a otázky na prvním listě.

-Co budeme potřebovat s sebou a jak se obléknout? – sami žáci by měli navrhnout s pomocí učitele odpovědi-svačina, pití, sportovní oblečení, vhodná pohodlná obuv, jelikož se při cestě budou vypracovávat zadané úkoly, budou potřebovat něco na psaní a sešit na poznámky

-Jak se správně chovat v přírodě a co nesmíme? – žáci opět sami navrhnou s pomocí učitele – neničit rostliny, nezhazovat odpadky, nedělat hluk a mít ohled na zvířátka, která tam žijí, apod.

-Učitel může dětem navrhnout, aby se oblekli jako badatelé, tzn. vzít si šátek kolem krku, klobouček, dalekohled, fotoaparát-fotografie pak použijí v projektu.

-Žáci se učí třídit a vyhledávat informace spolupracovat ve skupinách.

-Informace z tabulí k otázkám pro žáky jsou v Průvodci k naučné stezce, který je k dispozici v infocentru v Trhových Svinech.

Slide č. 28- Obsahuje instrukce před výpravou na naučnou stezku.

Slide č. 29- Rozdělení úkolů podle skupinek.

Slide č. 30-Čistička odpadních vod-před exkurzí zahájena diskuse o ochraně přírody, jak se chováme, abychom jí neničili, jak třídíme odpad, apod.

Slide č. 31- Následuje po exkurzi- kvíz, který ověří pochopení funkce čističky odpadních vod.

Učivo	Metody	Mezipředmětové vztahy
-vymezení-svět, Evropa, ČR -poloha T.Svinů -dělení na kraje -sousední státy ČR -sousední kraje Jihočeského kr., -významná města ČR a našeho kraje -klima -zemský povrch-pohoří, nížiny, vodstvo -rostliny a živočichové	-řízená diskuse -práce s mapou -vyhledávání informací na internetu -brainstorming -tvůrčí činnost-referát -měření	-Český jazyk-referát o vybraném městě Jihočeského kraje -Výtvarná výchova-tvorba turistické brožury. -Matematika-měření průměrné denní teploty

Slide č. 1:

Příroda kolem nás

Základní info a poloha

Klima

Živočichové

Výlety

Rostliny

Pohoří a vodstvo

Rostliny

Výlety

Slide č. 2:

Kde se nachází naše městečko?

-zkus ve dvojici najít v atlase Evropu, a v Evropě Českou republiku-pomůže ti informace, že se naší zemi říká "srdce Evropy".

-na další straně je mapa ČR-víš, alespoň přibližně, kde leží naše město Trhové Sviny?

-podívej se na mapu znovu a spočítej části, na které je ČR rozdělená. Víš, jak se jim říká?

-až to zjistíš, vyčti z mapy, ty které sousedí s našim....

-věděl bys jaké státy má za sousedy Česká republika? Pokud ano, nebude ti dělat problém složit rozházená písmenka, jak mají být. Tyto státy si ukaž na mapě, nebo v atlase. K jakému z nich máme nejbliže my Jihočeši?

-Když teď víš, kde leží naše město, podívej se znovu na mapu ČR a přemýšlej, jaké má výhody a nevýhody jeho poloha.

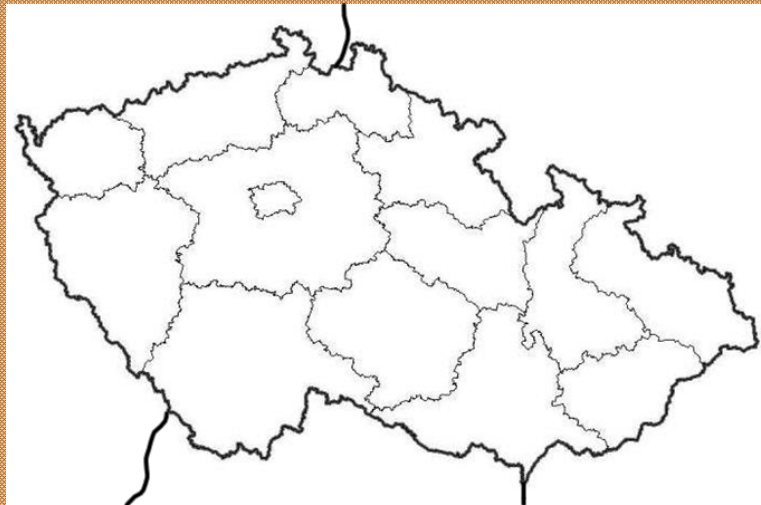
- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____

Průběh práce

Slide č. 5:

Co sis zapamatoval?

- 1) Ukaž na mapě hlavní město ČR.
- 2) Vyznač Jihočeský kraj
- 3) Vyznač červeně, kde leží Trhové Sviny a černě, kde leží krajské město Jihočeského kraje.
- 4) Za hranice ČR napiš názvy sousedních států

Slepá mapa ČR

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 6:

Co sis zapamatoval?

- 1) Ukaž na mapě hlavní město
- 2) Vyznač Jihočeský kraj
- 3) Vyznač červeně, kde leží Trhové Sviny a černě, kde leží krajské město Jihočeského kraje.
- 4) Za hranice ČR napiš názvy sousedních států

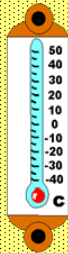

Slepá mapa ČR

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 7:

Podnebí v našem kraji

Jaké u nás bývá počasí v jednotlivých ročních obdobích?

POČASÍ=okamžitý stav ovzduší
PODNEBÍ=opakující se počasí na určitém místě

Podívej se na podnebnou mapku ČR a zjisti v jaké oblasti se nachází Trhové Sviny.

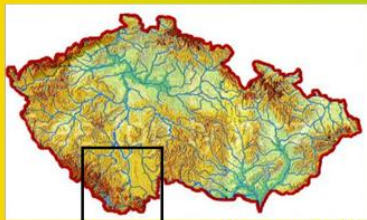
Podnebné oblasti ČR

Zkus si spočítat průměrnou denní teplotu. Je to jednoduché. Zapiš si, jaká je teplota na venkovním teploměru v ten samý den v 7 hodin ráno, ve 14 hodin a v 9 hodin večer. Potom je všechny sečti, a tu poslední přičti dvakrát. To celé vyděl 4. A máš to! 😊

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 8:

Mapa povrchu ČR

Co je to za kopečky, které vidím z okna?

1) Vezmi si na pomoc atlas, a najdi v něm podobnou mapu ČR. Věděl bys, co označují jednotlivé barvy?

2) Podívej se do atlasu na podobnou mapu Evropy. Myslíš si, že je naše krajina spíše nížinná, nebo hornatá? Podle čeho to v atlase poznáš?

3) Zde máš některá větší pohoří ČR. Vyber z následujících pohoří ta, která si myslíš, že zasahují i do Jihočeského kraje. Můžeš si na pomoc vzít atlas. (Řešení se ti objeví při poklepání na mapu).

Krušné hory Jizerské hory
Beskydy
Českomoravská vrchovina
Šumava
Krkonoše Orlické hory

Mapa povrchu Jihočeského kraje

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 9:

Mapa povrchu ČR

1. Šumava
2. Českomoravská vrchovina
3. [redacted]

-Věděl bys, jaké malé pohoří, které máme téměř za humny, se skrývá pod číslem 3 ?

-Jaké z nich můžeš vidět z okna?

-Na dohled, a ještě blíž než jsou tyto hory, máme ještě jednu vrchovinu jmenuje se Soběnovská. Lidově se jí ale říká jinak-podle domácího zvířete...

[redacted]

Co je to za kopečky, které vidím z okna?

Mapa povrchu Jihočeského kraje

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 10:

Tak už víme, že hnědá barva na mapě znamená vysočiny. Čím tmavší, tím vyšší. Jak ale říkáme opačnému typu krajiny, který je vyznačen zelenou barvou?

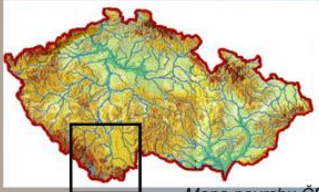
?

NÍŽINY

Mapa povrchu Jihočeského kraje

[Rozšířit stránku](#)

Mapa povrchu ČR

-Kde v ČR jsou nížiny?

-Přiřaď k barevné stupnici správné názvy povrchu podle členitosti.

Vysočina

nad 900m

do 900m

do 600m

do 200m

Nížina

Rovina

Vrchovina

Pahorkatina

Hornatina

Slide č. 11:

Přiřaď správný název podle čenitosti povrchu.

Word	Description
<input type="text"/>	Mírně zvlněný povrch <input type="button" value="Pahorkatina"/>
<input type="text"/>	Vysoké hory, strmé svahy a mezi nimi údolí <input type="button" value="Vrchovina"/>
<input type="text"/>	Kopcovitý povrch <input type="button" value="Hornatina"/>
<input type="text"/>	Rovný povrch <input type="button" value="Rovina"/>

Rozšířit stránku

Slide č. 12:

V Jižních Čechách máme spíše zvlněný pahorkatinný povrch a u hranic s Rakouskem hornatý (pohoří Šumava a Novohradské hory). Kolem Českých Budějovic a Třeboně je ale terén rovný, vhodný např. na cykloturistiku. Podle tvaru tohoto povrchu mu říkáme "pánev". Je to Českobudějovická a Třeboňská pánev.

Pro zobrazení pánvi klikni na Č.Budějovice.

Mapa povrchu Jihočeského kraje
[Rozšířit stránku](#)

Mapa povrchu ČR

1.Českobudějovická pánev
2.Třeboňská pánev

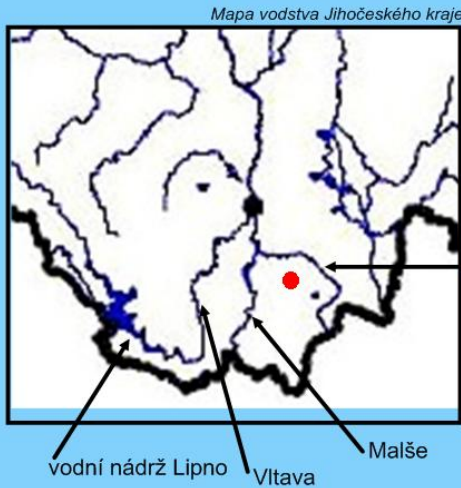
V Jižních Čechách, jak je zřejmé podle modré barvy, je hodně rybníků, převážně na Třeboňsku. Věděl bys, jaké ryby zde chované, jsou vyhlášené v zahraničí?

Největším rybníkem ČR je klikni, který má rozlohu 647 ha, což je jako 647 Budějovických náměstí. Leží právě ve zmiňované oblasti u Třeboňe.

Zjisti, jaké jsou rybníky poblíž Trhových Svinů.

Slide č. 13:

*Potůček si bublá, přes kameny skáče,
hned za dalším meandrem vodopádem pláče...*

Stropnice

- Jaké jsou dvě největší řeky České republiky?
- Protéká naším městem nějaká řeka?

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 14:

1. Vltava **1**
2. Malše **2**
3. Stropnice **3**
4. nádrž Lipno **4**
5. Šumava **5**
6. Českomoravská vrchovina **6**
7. Novohradské hory **7**
8. Českokbudějovická pánev **8**
9. Třeboňská pánev **9**

Jak se vyznáš v mapě Jižních Čech?

Řešení

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 16:

Klikni na některou ze skupin rostlin.

The slide features a stylized landscape with a blue river, green hills, and a brown tree trunk on the left. The tree's canopy is composed of several small images of different plants and flowers. On the right, there are two green pine tree silhouettes, each containing images of pine needles and cones. A small blue link 'Rozšířit stránku' is visible at the bottom center.

Slide č. 17:

Listnaté stromy

Přiřaď k názvům stromů listy a strom.

The slide has a light green background. On the left, a tree silhouette is filled with images of leaves and catkins. On the right, there are five photographs of trees. A brown button with the word 'ŘEŠENÍ' is at the bottom left. A small blue link 'Rozšířit stránku' is at the bottom center.

Lípa srdčitá

Dub letní

Javor mléč

Buk lesní

Bříza bělokorá

ŘEŠENÍ

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 18:

Listnaté stromy

Povedlo se?
Až budeš na procházce někde v přírodě, schválně jestli se ti podaří je rozeznat i tam.

Lípa srdčitá

Lípa je náš národní strom. Má listy ve tvaru srdce.

Dub letní

Dub má laločnaté listy a celý strom je mohutný. Plody jsou žaludy.

Javor mlč

Javor má také specifické listy. Nepřipomíná ti to znak z vlajky nějakého státu?

Buk lesní

Buk je statný strom. Na podzim ho poznáš snadno podle červené barvy listů. Plody má bukvice.

Bříza bělokorá

Břízu pozná snad každý. Má bílý kmen a jako květenství má jehnědy.

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 19:

Jehličnaté stromy

Přiřaď k názvům obrázek šišky a jehličí a obrázek stromu.

Jedle bělokorá

Smrk ztepilý

Borovice lesní

ŘEŠENÍ

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 20:

Jehličnaté stromy

Jedle bělokorá

Smrk ztepilý

Borovice lesní

Jedle bývá statná a veliká. Poznáš ji podle šišek, které rostou směrem vzhůru a podle jehličí, které je zaoblené, takže nepíchá.

Smrk má šišky pověšené dolů a má špičaté pichlavé jehličí.

Borovice má odlišný tvar stromu a má malé zakulacené šišky.

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 21:

Plané luční rostliny

Přiřaď obrázky k názvům rostlin

Kopretina bílá

Hrachor luční

Zvonek luční

Kostřava luční

Smetánka lékařská

Hvozdík kartouzek

ŘEŠENÍ

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 22:

Plané luční rostliny

Až budou louky plné takových květín, udělej mamince radost a nasbírej jí kytky. Pak jí můžeš květiny pojmenovat.

Kopretina bílá

Hrachor luční

Zvonek luční

Kostřava luční

Smetánka lékařská

Hvozdík kartouzek

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 23:

Rostliny blízko řek

Přiřaď k názvům rostlin

ŘEŠENÍ

Orsej jarní

Lilie zlatohlávek

Jaterník podléška

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 24:

Rostliny v říčních údolích

Toto jsou rostliny, které byste našli podél řeky Vltavy a Malše. Jsou teplomilné, a orsej je vlhkomilná, to znamená, že se vyskytuje v blízkosti vod a má ráda bahnitou půdu. Společně s jaterníkem jsou posly jara.

Orsej jarní

Lilie zlatohlávek

Jaterník podléška

[Rošířit stránku](#)

Slide č. 25:

EditReset?

Listnaté stromy

Jehličnaté stromy

jedle bělokorá

lípa srdčitá

dub letní

borovice lesní

javor mléč

smrk ztepilý

bříza bělokorá

[Rošířit stránku](#)

Slide č. 26:

Zvířátka kolem nás

Tahle všechna zvířátka můžeš potkat na procházce v přírodě, když budeš opravdu potichu a budeš mít štěstí. Uměl bys je pojmenovat?

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 27:

Znáš kromě nich ještě nějaká další zvířátka?

	zajíc polní		prase divoké
	hraboš polní		liška obecná
	bažant obecný		poštolka obecná
	jelen lesní		vlaštovka obecná

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 28:

Přírodovědná naučná stezka

aneb zahrajeme si na badatele...

Informace před cestou:

- Co budeme potřebovat s sebou a jak se obléknout?
- Jak se správně chovat v přírodě a co nesmíme?

Instrukce:

- badatelé se rozdělí na 10 skupinek (2-3 žáci)- na stezce je 10 informačních tabulí
- každá skupinka badatelů bude mít za úkol zjistit informace z jedné informační tabule
- s sebou si každý vezme zápisník a tužku
- při zastávkách u informačních tabulí nám skupinka, která má přidělenou danou tabuli, přečte informace
- vypátrané informace si navzájem skupinky odprezentují při vědecké konferenci následující hodinu
- na následující straně jsou pokyny pro jednotlivé týmy

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 29:

-každý tým si запиše do notýsku otázku, které bude na stezce vypracovávat
 -dále si vymyslí nějaký svůj týmový znak a název, čím se bude odlišovat od ostatních týmů
 -zkuste se zamyslet nad tím, jak asi badatelé vypadali, co si oblékali a jaké měli badatelské potřeby

Tým č. 1	Fabule č. 1: -Jak je dlouhá Trhvosvinenská stezka? -Ve kterém roce existuje první zmínka o osídlení tohoto kraje? -Vyberte z informací, které si přečtete, další zajímavost, o kterou byste se chtěli s námi podělit.
Tým č. 2	Fabule č. 2: -Jaké listnaté dřeviny se vyskytují v tomto parku? -Jaké jehličnany zde rostou? -Kteří ptáci osadníci obydli zdejší dutiny stromů?
Tým č. 3	Fabule č. 3: -Kteří živočichové žijí podél této cesty? -Které rostliny bychom zde našli? -Jak se nazývají kamenné útvary ze žuly podél cesty?
Tým č. 4	Fabule č. 4: -Jaký státem chráněný strom stojí před vchodem do kostela? -Vyhledej v textu alespoň 3 chráněné rostliny. -Co je zajímavého o zmíněném ptákoví, který zde žije?
Tým č. 5	Fabule č. 5: -Jaký potok zde protéká? -Jaký kriticky ohrožený živočich zde žije a proč? -K čemu zde slouží voda z potoka?
Tým č. 6	Fabule č. 6: -Co je to meandr, jesep a výsep? -Co způsobuje na dubových listech žluté kuličky? -Jak se tyto kuličky nazývají?
Tým č. 7	Fabule č. 7: -Jaká hornina se zde těžila? -Najdi druhy hub, které zde rostou. -Uveď jména motýlů z fotografií.
Tým č. 8	Fabule č. 8: -O jakou památku se jedná, jak se jmenuje? -Co se zde vyrábělo? -Co pohánělo mlýnské kolo?
Tým č. 9	Fabule č. 9: -Co je to eroze? -Jaký drobný živočich zobrazený na fotografii zde žije? -Uveď dva dravce, kteří často krouží nad místními poli.
Tab č. 10	Fabule č. 10: -Jak se nazývá kámen, který můžeme najít? Podle jaké řeky se jmenuje? -Najdi zástupce z ptáků, který je známý pro svou lásku k blýskavým předmětům. -Jaký obojživelník je zobrazen na fotografii?

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 30:

Čistička odpadních vod

Než se vydáte na exkurzi do čističky odpadních vod, projděte si následující otázky:

- Víte, co je to kanalizace, a co všechno do ní patří?
- Slyšeli jste už pojem "ochrana přírody"? Co to podle vás znamená?

Po exkurzi:

Na další straně je kvíz o tom, jak funguje čistička odpadních vod, který ověří, co důležitého jste si na exkurzi zapamatovali...

Čistička odpadních vod v Trhových Svinech

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 31:

Edit

Q.1

?

Co vše zahrnuje kanalizace?

A Pouze záchod

B Pouze kanály

C Umyvadlo, dřez, záchod, kanály

D Potok, rybník

[Rozšířit stránku](#)

Historie, památky, zajímavosti

Tento projekt se snaží žákovi přiblížit něco málo z dějin městečka, významné kulturní památky, seznamuje děti s pověstmi vázanými na vznik města a okrajově se zmiňuje i s významnými osobnostmi, které se zde narodili.

Slide č. 1-Úvodní strana s ikonkami odkazujícími na jednotlivá témata.

1)Pověsti

Slide č. 2-Oživuje žákům pojem pověst a seznamuje je pomocí hlasové nahrávky s jednou z pověstí o vzniku názvu města Sviny.

Slide č. 3-Další pověst je představena žákům jako příběh, ve kterém jsou místo vybraných slov užité obrázky. Žáci pověst čtou s vhodnými pojmy.

Slide č. 4-Pověst z předešlé strany je zde shrnuta do několika vět, které mají žáci chronologicky seřadit. Pro kontrolu slouží tlačítko Check.

2)Naše město od pradávna

Slide č. 5-Zde si žáci zopakují práci s časovou osou a dozví se něco z historie Trhových Svinů.

Slide č. 6-Jako zajímavost si zde žáci vyzkouší, jestli by rozuměli místí mluvě našich předků.

Slide č. 7- Kontrolní slide, na který se dostane přes tlačítko ŘEŠENÍ.

3)Památky

Slide č. 8-Úvodní strana o pamětihodnostech obsahuje hru s odkrýváním políček. Pravidla hry viz obrázek.

Slide č. 9-Na tomto slidu je fotografie památky z předešlé hry a k ní doplňující informace s úkoly.

Slide č. 10-Zde je představena další památka města-kostel Nanebevzetí Panny Marie.

Slide č. 11-Stránka s fotografií náměstí v Trhových Svinech a s ním souvisejícími památkovými objekty.

Slide č. 12- Udává instrukce pro společný třídní projekt „Památky jižních Čech“.

4) Kdo slavný se zde narodil?

Slide č. 13-Seznámení s významnými osobnostmi, které se narodili v Trhových Svinech.

Slide č. 14-Poslední část je opět věnovaná návrhu výletu, který tentokrát souvisí s historickými událostmi-konkrétně s husitskými válkami a s Janem Žižkou z Trocnova.

V dolní části tohoto slidu je ještě návrh na projekt „Den husitství“ a také odkaz na mp3 ukázkou husitského chorálu „Ktož jsú boží bojovníci“.

Další významná místa, kam se žáci podívají, jsou kostely Nejsvětější Trojice a kostel Nanebevzetí Panny Marie, které jsou také zmíněny v programu, ale na které není třeba vytvářet projekt.

Učivo	Metody	Mezipředmětové vztahy
-významné osobnosti -historické události města -Jan Žižka z Trocnova -místní kulturní památky -místní nářečí	-projekt -řízená diskuze -vyhledávání informací -přiřazování -reprodukce děje -poslech -výklad	-Český jazyk- jazykové odlišnosti -Pracovní činnosti, výtvarná výchova-projekt „Den husitství“ -Hudební výchova-poslech husitského chorálu -Vlastivěda-dějiny, časová osa

Slide č. 1:

Historie, památky, zajímavosti

Naše město od pradávna

Pověsti

Památky

Kdo slavný se zde narodil?

Exkurze

Rozšířit stránku

Slide č. 2:

POVĚSTI O VZNIKU MĚSTA TRHOVÉ SVINY

Uměl bys svými slovy říct, co je to pověst?

Poslechněte si jednu z pověstí o tom, jak vznikl název městečka Trhové Sviny.

Pověst Zviny

Rozšířit stránku

Slide č. 3:

Pověst o svini a zvonu

Kdysi dávno na místě dnešního města Trhové Sviny kráčela kolem fary .

Najednou z ničeho nic, začala rýt do země a vyhrabala Unavená pak

padla na zem. Šel kolem pan farář a zaklepal na . Zjistil, že má krásný

zvuk, a usoudil, že by se měl dát na věž . Když se poprvé rozezněl,

praskaly na domech a zvuk byl slyšet až do Budějic. Purkrabí se tedy z Budějic

vydal v hledat, odkud to zní. Když přijel ke , bylo právě poledne

a kostelník začal tlouci do . Purkrabí křičel z plných . Komu

vděčíte za tak krásný ? A kostelník zakřičel: "!". Purkrabí pravil,

že takový by se hodil na větší věži, jaká je v Budějicích. A chtěl ho odkoupit.

Farář se ale nenechal přemluvit a zvon si nechal. Když se pak purkrabího jeho písař ptal, jak se obec jmenuje, pravil ještě rozzuřen ze špatného obchodu: "Svini!". A tak obec dostala jméno.

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 4:

Seřaď pověst O svini a zvonu tak, jak ji známe.

Do města se přijel podívat purkrabí, který zvon slyšel.

Šel kolem farář a zaklepal na zvon.

Farářovi se líbil zvuk zvonu a nechal zvon pověsit na věž kostela.

Svině začala rýt do země a vyhrabala zvon.

Zvuk zvonu byl slyšet až do Budějic.

Od té doby se městu říká Sviny.

Kdysi dávno kráčela kolem fary svině.

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 5:

Naše město od pradávna...

-Podívej se na časovou osu a zopakuj si, od jakého roku je 13.století, 14.století, 17.století a 21.století...

-Přečtěte si společně významné historické události našeho města a najděte si, co se v tu dobu dělo důležitého v Čechách a kdo zrovna vládl.

Osídlení území kmenem Doudlebů.

Osada s hradem-pratřila Ojří ze Svin, z rodu Vítkovců.

Město v rukou rodu Rožmberků.

Hrad dobyt Janem Žižkou z Trocnova.

Město získává právo konat trhy a vařit pivo.

Propukl veliký požár.

Město obývala vojska během několika válek. Obyvatelům brali majetek i potraviny a město chudlo.

Ve městě je zřízen soud a pošta.

I. a II. světová válka

Slide č. 6:

Jak mluvili naše prababičky?

I když všichni mluvíme češtinou, každý kraj má v hovorové řeči nějaké odlišnosti. Rozlišujeme proto různá nářečí, o kterých si budete říkat v hodině českého jazyka. V našem městečku se dříve také vyvinula zvláštní mluva, která již dnes zanikla, ale ještě v době našich babiček se používala.

Zde jsou některá slova, která se od spisovné češtiny lišila. Některá jsou podobná, jiná znějí jinak. Zkus k nim přiřadit dnešní výrazy.

KOPRVÁTKO
METEŘIT
BJIČ
POCAJDLE
NEJNI
MISALKA
PRKEJŠKO
CALTA
BUDĚJCE

ŘEŠENÍ

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 7:

Jak mluvili naše prababičky?

ŘEŠENÍ

KOPRVÁTKO	POKLIČKA
METEŘIT	UTÍKAT
BJIČ	BIČ
POCAJDLE	POTUD
NEJNI	NENÍ
MISALKA	MISTIČKA
PRKEJŠKO	PRKÝNKO
CALTA	BÁBOVKA
BUDĚJCE	BUDĚJOVICE

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 8:

Edit

Reset

Rozdělte se na dvě skupiny. Jeden žák ze skupiny si tahá lísteček s příkladem malé násobilky, podle toho odkrývá dané políčko. Ostatní hádají, o jaký objekt se jedná. Pokračuje druhé družstvo. Vyhrává, družstvo, které dříve uhodne, co je na obrázku.

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 9:

Historické památky

Na předešlém obrázku byl kostel Nejsvětější Trojice, který se nachází kousek od Trhových Svinů. Byl jsi se tam už podívat? Vezmi tam někoho z rodiny na procházku a můžete si omýt oči v pramenu, o kterém se říká, že má na oči léčivé účinky.

Kostel Nejsvětější Trojice

Znáš jiné památky v Trhových Svinech?

Kostel byl vybudován v 18.století. Víš, jaký to byl kulturní sloh? Zjisti to v literatuře nebo na internetu a zároveň vyhledej, jaké znaky mají stavby z této doby.

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 10:

Kostel Nanebevzetí Panny Marie.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Další významnou kulturní památkou je kostel Nanebevzetí Panny Marie, blízko náměstí v Trhových Svinech. Jedná se o raně gotický kostel z konce 13. století, který byl později ještě přestavěn. Není celý gotický, ale goticko-barokní. Poznáš, co je na něm barokního?

Zajímavostí je, že park, který je za kostelem, byl dříve hřbitovem.

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 11:

Trhové Sviny mají krásné zachovalé náměstí. Další historická stavba je budova radnice s podloubím, před ní uprostřed náměstí je šestiúhelníková kašna, která je od jara do podzimu plná vody. Obě památky jsou z 19. století.

✓ Zkuste si v hodině matematiky společně narysovat šestiúhelník.

Na náměstí jsou ještě dvě sochy. Spousta z nás kolem nich každý den prochází a ani o nich neví. Zjistí kdo je na sochách.

Radnice a kašna na náměstí v Trhových Svinech

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 12:

Projekt "Památky jižních Čech"

-Rozdělte se do pěti skupinek, a každá z nich bude mít za úkol shromáždit a sepsat informace o jednom z významných jihočeských měst.

-Vezměte si na pomoc atlas, nebo internet a domluvte se ve skupince, které město si vyberete.

-Až si město vyberete, domluvte se mezi sebou ve skupině, kdo si vezme na starost vyhledat fotografie, kdo informace o památkách, nebo zajímavostech.

-Všechny skupiny budou mít možnost odprezentovat svou práci před třídou a nakonec se vytvoří veliký projekt na nástěnku s přehledem jihočeských měst.

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 13:

Slavní Svinenští rodáci

Emil Hácha

Emil Hácha

- náš prezident za nacistické okupace ve 2.světové válce
- překladatel, právník

Karel Valdauf

Karel Valdauf

- český hudebník a skladatel dechové hudby
- na jeho počest se koná v Trhových Svinech každý rok koncem srpna festival dechových hudeb
- má památní desku na náměstí v T. Svinech

- Kdy vznikla Česká republika a kdo byl naším prvním prezidentem?
- Věděl bys, kdo je naším nynějším, tedy druhým, prezidentem České Republiky?

[Rozšířit stránku](#)

Výlet do Trocnova

-Kdo byli husité, a do jakého období českých dějin byste je zařadili?

-Jedním z nich byl vojevůdce Jan Žižka z Trocnova.

-Věděl bys, co znamená tento symbol?

Památník Jana Žižky z Trocnova

😊 Na výletě v Trocnově uvidíš místo, kde se Žižka narodil, jeho pomník, který je na obrázku a husitské muzeum.

Husitský bojový chorál-Ktož jsou boží bojovníci

Projekt "Den husitství":

- ve škole si můžete společně vytvořit husitský den
- vyhledej v učebnici, nebo na internetu, jak vypadali husité a jaké měli zbraně
- šat i zbraně si pak můžete vyrobit a chodit oblečení jako praví husité

[Rozšířit stránku](#)

Život v Trhových Svinech

Poslední projekt tohoto výukového materiálu obohacuje žáka praktickými informacemi a dovednostmi, které jako občan města Trhových Svinů potřebuje pro každodenní život a aktivizuje v něm zájem o dění ve městě. Kromě navržené exkurze na Buškův hamr je vhodné věnovat některou hodinu procházce městem a zařídit pro žáky návštěvu městského úřadu a radnice, informačního centra a kulturního domu s knihovnou.

Slide č. 1-Úvodní strana, přes kterou se dostanete na jakékoliv další téma.

1)Základní informace

Slide č. 2-Tato strana obsahuje stručně informace o počtu obyvatel a o rozloze města, a uvádí do výuky o Trhových Svinech leteckým snímkem města.

Slide č. 3-Hra-žáci vybírají z možností, co zobrazuje daná fotografie okolí města.

2)Volnočasové aktivity

Slide č. 4-Tato strana uvádí žáky do diskuse o využití volného času.

Slide č. 5-Zde je výčet možností aktivit, na jehož základě se žáci budou rozdělovat do skupin podle stejných zájmů.

3)Povolání

Slide č. 6-V tomto slidu se budou žáci zabývat povoláními rodičů i tím, které by chtěli sami dělat.

4)Instituce

Slide č. 7-Zde se klade důraz na žákovu orientaci ve městě.

Slide č. 8-Tato strana se zabývá městskými institucemi a žákovou schopností rozlišit, na co je která instituce zaměřena. Žáci spojují situace s institucemi.

Slide č. 9-Řešení předešlé strany. Dostanete se na něj přes tlačítko „Řešení“.

5)Exkurze

Slide č. 10-Úvod k exkurzi na Buškův hamr zaměřen na povědomí o historických řemeslech.

Slide č. 11-Pexeso s řemeslnickými nástroji a řemeslníky, kteří je používali. Pod otazníčkem jsou vypsány názvy nástrojů pro kontrolu.

Učivo	Metody	Mezipředmětové vztahy
-povolání, řemesla -využití volného času -instituce -orientace ve městě	-řízená diskuze -dotazník -přiřazování -brainstorming	-Prvouka-profese -Hudební výchova-vztah ke kultuře, k hudbě -Tělesná výchova-vztah ke sportu

Slide č. 1:

Život v Trhových Svinech

Základní informace

Volnočasové aktivity

Instituce

Povolání

Exkurze

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 2:

Trhové Sviny

Malebné městečko obklopené přírodou

Počet obyvatel: 5040

Rozloha: 5280 ha

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 3:

Kliknutím zastav míchání obrázků a
pod tím vyber správnou možnost

Interface for Slide 3 showing a central image of a town square with a fountain. Below the image are three blue buttons with text: "pole s koňmi", "informační tabule", and "kašna a radnice". The interface also includes "Edit", "Reset", and a help icon.

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 4:

Volnočasové aktivity

Zamyslete se, co všechno se dá v Trhových Svinech dělat ve volném čase. Nápady pište na tabuli.

Zahraj si na reportéra
Vymyslete společně malý dotazník, a zeptejte se rodiny i kamarádů, co se jim v tomto městě líbí a co ne, jak tráví volný čas a co by tady třeba změnili. Ve škole nad tím pak diskutujte.

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 5:

Možnosti využití volného času v Trhových Svinech

Podívejte se společně na následující aktivity, které můžete provozovat ve volném čase a rozdělte se na skupiny podle vašich stejných zájmů. Uvidíte, s kým máte ve třídě podobné koníčky.

SPORTY

- Fotbal
- Tenis
- Volejbal
- Softbal
- Ping pong

HUDBA

- Zpěv
- Hra na-flétnu
 - kytaru
 - housle
 - akordeon
 - klavír
 - bicí

KULTURA

- Divadelní představení
- Kino
- Konzerty
- Výstavy
- Knihovna

Rozšířit stránku

Slide č. 6:

Čím chci být, až vyrostu?

Už víš, čím bys chtěl být až vyrosteš a proč? Popovídej si se spolužáky o tvém vysněném povolání.

Udělejte si ve třídě malý výzkum a zjistěte povolání vašich rodičů. Zeptejte se jich, jestli do zaměstnání dojíždí a co obnáší tato práce. Další hodinu si společně sestavte žebříček povolání, které se u vašich rodičů objevilo nejčastěji.

Rozšířit stránku

Slide č. 7:

Vyznáte se v Trhových Svinech?

-Až půjdete se třídou nebo s rodiči na procházku, zjistěte, kde se nachází budova městského úřadu, polikliniky, policie, hasičského sboru, pošty, banky, a kde je autobusové nádraží.

-Představte si, že vás na ulici před školou zastaví cizí člověk, a bude potřebovat poradit, jak se dostane na jedno z těchto míst. Dokážete ho správně navést?

Zopakuj si, která na telefonní čísla musíš volat, když se stane nehoda, nebo někdo potřebuje ošetřit lékařem. Přiřaď čísla k obrázkům.

150 158 155

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 8:

Když už víš, kde se jednotlivé budovy nachází, rozhodni, kam se chodí s následujícími požadavky.

Řešení

- Vrátit nalezenou peněženku.
- Nahlásit ztraceného psa.
- Poslat balík.
- Vystavit občanský průkaz.
- Bolest zubu.
- Uložit peníze.
- Podat inzerát.
- Vyměnit koruny za eura.
- Poslat dopis.
- Vystavit pas.
- Nahlásit krádež.
- Půjčit si peníze.
- Nechat se očkovat.

Městský úřad

Banka

Policie

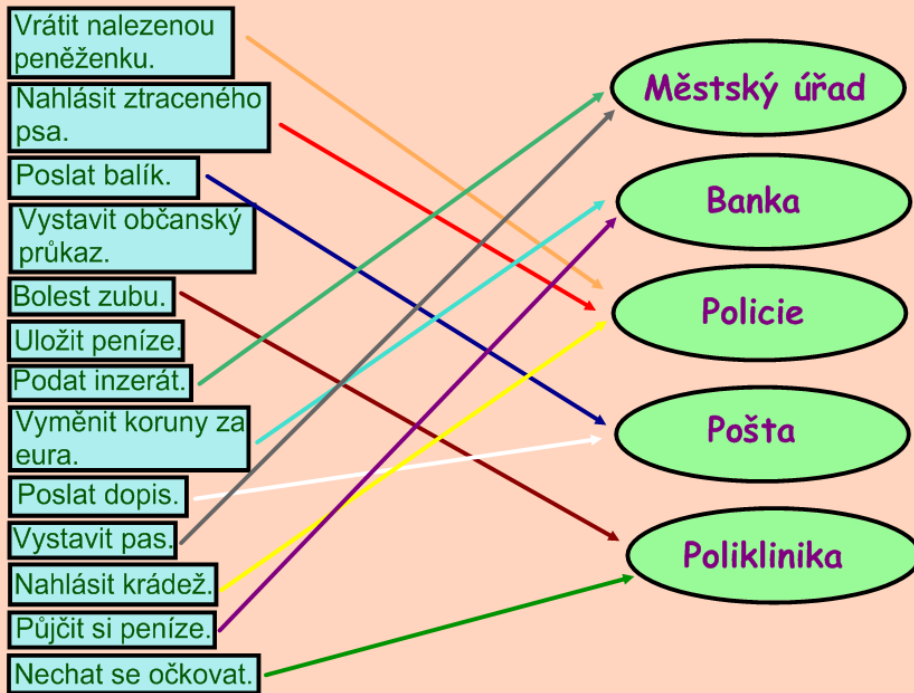
Pošta

Poliklinika

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 9:

Když už víš, kde se jednotlivé budovy nachází, rozhodni, kam se chodí s následujícími požadavky.

Slide č. 10:

Buškův hamr

Již jste si říkali o povoláních, které byste chtěli dělat, nebo která dělají vaši rodiče. Na této exkurzi se seznámíte s řemeslem, které zde mělo dříve vybudovanou tradici a tím je hamernictví.

Znáte nějaká další stará řemesla, která již dnes nejsou tak běžná? Na další straně si můžete zahrát pexeso, kde jsou nástroje, se kterými se něco vyrábělo. Uhádnete, jak je nazývají a kdo je používal?

[Rozšířit stránku](#)

Slide č. 11:

